

**Federació d'Ateneus de Catalunya:
30 anys cohesionant i defensant
l'associacionisme cultural català**

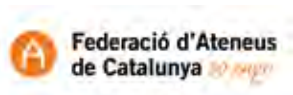
PUBLICACIÓ SEMESTRAL

EDITA: Federació d'Ateneus de Catalunya
COORDINACIÓ: FAC (Laura Casas)
REDACCIÓ I CONTINGUT: FAC (Laura Casas
i Mar Solà)
FOTOGRAFIES: Toni Galitó i Arxiu FAC
FOTOGRAFIA DE PORTADA: Toni Galitó

DISSENY: l'Apòstrof, sccl
MAQUETACIÓ: Sílvia Vallverdú (vallverducomunicacio2@yahoo.es)
CORRECCIÓ LINGÜÍSTICA: Contextual Serveis Lingüístics
i Helena Picó
IMPRESSIÓ: Gràfiques Vosin Mateu
DIPÒSIT LEGAL: B- 46681-2009

Si voleu rebre la revista *Ateneus* adreceu-vos a:
Federació d'Ateneus de Catalunya
Tel. 93 268 81 30
ateneus@ateneus.cat
Plaça Víctor Balaguer, 5, 1r, 08003 Barcelona

Entitat d'utilitat pública segons la resolució JUS/675/2013.

La Federació d'Ateneus de Catalunya agraeix a l'al Centre de Lectura de Reus la cessió dels seus espais per a la realització de la taula rodona.

4

Converses a l'ateneu:
«Els ateneus són la
societat civil catalana»

21

L'editorial

Amics Club Associació Ger
grupació Lira Orfeó Cercle Am
nent **Tots som Ateneus**
asal Grup Foment Circol As
entut Orfeó Lira Casino Li
Germandat Casal Casino Asso

34

Ferran Mascarell:
«La Federació és
un interlocutor
imprescindible per
l'Administració»

22

La FAC pregunta:
Els 30 anys de la
Federació a debat

42

30 anys de la
Federació d'Ateneus
de Catalunya (II)

30

Recull d'opinió:
Com veuen
la federació
d'Ateneus...?

46

Recull de notícies

Converses a l'ateneu: trobadra al Centre de Lectura de Reus

Participants:

Carme Lloverol: Presidenta de la Societat el Casino de Sant Andreu de la Barca.

Miquel Andreu: President de l'Ateneu Popular Garriguenc de les Borges Blanques.

Xavier Filella: President del Centre de Lectura de Reus.

Patricia Linares: Presidenta de la Societat l'Amistat de Cadaqués.

Salvador Casals: President de la Federació d'Ateneus de Catalunya.

Anna Pruneda: secretària de la Federació d'Ateneus de Catalunya.

Aquesta entrevista s'ha dut a terme al Centre de Lectura de Reus.

Text: Laura Casas / Fotografies: Toni Galitó

(d'esquerra a dreta) Anna Pruneda, Salvador Casals, Xavier Filella, Miquel Andreu, Patricia Linares i Carme Lloverol.

Convoquem quatre presidents d'entitats membres de la Federació d'Ateneus. Dos homes i dues dones, representants del territori català –Lleida, Tarragona, Barcelona i Girona– i de la diversitat de les entitats i del moviment associatiu. Durant unes hores conversen amb el president de la Federació d'Ateneus de Catalunya, Salvador Casals, i la secretària de la Junta Directiva, Anna Pruneda, i comparteixen amb ells les seves necessitats, expectatives, pors, esperances i objectius, i intercanvien opinions sobre quin creuen que ha de ser, ara i en el futur, el paper de la FAC.

A continuació recollim algunes de les idees més interessants plantejades en una trobada organitzada al Centre de Lectura de Reus el setembre de 2013.

El Primer Congrés d'Ateneus es va convocar el 1911 al Centre de Lectura de Reus. Setanta-dos anys després se celebrava en aquest mateix espai el Tercer Congrés d'Ateneus, on de la petició de les entitats i amb el suport del Departament de Cultura de la Generalitat es decideix fundar la Federació d'Ateneus de Catalunya l'any 1983.

En trenta anys s'ha fet molt de camí, alguns dels objectius fundacionals s'han transformat i han evolucionat, altres, en canvi, segueixen vigents.

Durant el 2013, la Federació ha dut a terme algunes activitats i actes centrats a commemorar aquesta efemèride. I una de les accions ha estat, precisament, convocar quatre representants d'entitats que ocupessin la presidència, dos homes i dues dones, un de cada part del territori català, en una trobada per parlar del passat, el present i el futur del moviment i de les necessitats i nous objectius que hauria d'adoptar la Federació en els pròxims anys.

LA RELACIÓ AMB LA FEDERACIÓ D'ATENEUS

Miquel Andreu: Des de l'Ateneu Popular Garriguenc vam iniciar la relació amb la Federació accedint precisament a un servei, el jurídic. Estàvem redactant un conveni amb l'Ajuntament per la cessió d'ús del local que ocupem, i no sabíem per on anar, ni nosaltres ni el mateix Ajuntament. I es pot dir que a partir d'aquí vam incorporar-nos a la Federació.

Però la veritat és que, no sé si per la mateixa idiosincràsia de l'entitat, o perquè som molt joves, la relació ha estat poca. Crec que en el nostre cas és complicat sentir-se part d'un moviment sent una entitat tan diferent respecte als ateneus històrics.

Carme Lloverol: Potser si assistíssi a més trobades de les que organitza la Federació

d'Ateneus, veuríeu que hi ha molta diversitat d'entitats dins del moviment ateneístic i us sentiríeu més identificats. Crec que és molt important contactar amb altres entitats i que siguin d'altres llocs. En el nostre cas, per exemple, tenim una estreta relació amb la Federació, des que es va fundar. De fet, el Casino de Sant Andreu en som un dels socis fundadors.

L'any 1983, per iniciativa del president que teníem en aquell moment, ens vam fer socis. Després hi ha hagut alguna etapa en què potser no s'ha mantingut tant el contacte, però ara, recentment, l'hem recuperat i hem aconseguit algunes coses a través dels serveis i amb la tramitació de subvencions. I la veritat és que estem contents amb els serveis que ens donen.

Patricia Linares: Des de la Societat L'Amistat de Cadaqués, no sé si les juntes

anteriors havien contactat amb vosaltres, però en el nostre cas, sempre que hem trucat a la porta ens ha servit d'ajuda. Crec que el contacte varia en funció de la gent que tens a la junta. Si poden solucionar directament els problemes, no hi recorren tant, però quan estàs perdut la Federació és sempre un recurs. Crec que la FAC és un punt de referència a l'hora de gestionar i et dona una certa tranquil·litat a l'hora de portar el pes de la responsabilitat que ens pesa a tots els dirigents d'una entitat.

Xavier Filella: Creiem que la tasca que fa la federació d'aglutinar les entitats del país és importantíssima, ja que acostumem a parlar de cultura, però la xarxa d'ateneus vertebrava el país. També crec que hi ha una altra xarxa que vertebrava el país, però que no és tant coneguda, que són els centres d'estudis, tot i que alguns ateneus també són centres d'estudis. Amb tot, són aquestes

xarxes les que donen sentit a la cultura. Els ateneus tenen l'inconvenient que agrupen moltes activitats i objectius diferents. Però és bo que vagin sumant, i, en certa manera, la Federació, trenta anys després, té aquest repte d'aconseguir transmetre la idea que tots sumem i som vertebradors del país. Com a entitats culturals hem de reivindicar el paper del moviment, perquè és la suma de moltes activitats.

Salvador Casals: Cada vegada treballem més per donar a conèixer a l'Administració el grau de responsabilitat que assumim els ateneus respecte a la resta del teixit associatiu cultural català. La nostra tasca es fa dia a dia. No pot ser que l'Administració no pugui identificar aquest grau de responsabilitat: tenim patrimoni, canalla que fa activitats dins de les nostres seus. Creiem que una de les tasques que hem de fer des de la Federació és la de posar precisament en valor

Patrícia Linares:

«La FAC és un punt de referència a l'hora de gestionar i et dóna una certa tranquil·litat a l'hora de portar el pes de la responsabilitat».

aquestes diferències que ens identifiquen i que, com bé dius, Xavier, a vegades aquesta diversitat sembla presentar-se com un inconvenient.

XF: Crec que hem d'aconseguir posar en valor el pes, les activitats i la vocació de servei de les entitats i dels ateneus a través de la Federació d'Ateneus. Perquè la tasca que fan les persones des de la seva vocació

personal, sense buscar un guany econòmic i invertint el seu temps i les seves hores, és el que defineix la nostra cultura i el que ens identifica com a poble. Hem d'agrair la tasca que fa la Federació de cohesió i agrupament, que ens pot ajudar a canviar la visió externa del moviment que poden tenir des d'altres institucions.

MA: No sé si és perquè les comarques de ponent van a un altre ritme, perquè estem més aïllats, perquè hi ha menys entitats. I em pregunto, què passa a ponent amb les entitats històriques? És cert que en els darrers anys ens ha servit molt la visibilitat que ens heu donat amb un Premi Ateneu que vam guanyar, algun article a la revista Ateneus o alguna col·laboració puntual. Però no sabem ben bé com donar-li sortida o com treure-li partit a la Federació.

SC: En el marc de l'elaboració del nou pla estratègic de la Federació, hem fet

una reflexió sobre els objectius de fa 30 anys, amb els quals la FAC va començar la seva tasca, i els que ens hem de plantejar a partir d'ara. Veient els objectius inicials, encara n'hi ha molts que continuen vigents. Però el que no pot ser és que encara avui hi hagi zones de Catalunya on no tinguem cap ateneu federat. Si volem ser representatius del moviment, hem d'arribar a tot arreu. I segurament hauríem d'estudiar què ha passat en algunes zones on el teixit associatiu ha desaparegut. Ens hem posat com a repte aconseguir arribar a més entitats, ja que en alguns casos les entitats de la zona, com possiblement passa a Ponent, potser no perceben la necessitat d'aquest treball en xarxa i de defensa dels interessos comuns.

XF: Segurament moltes entitats no entenen per què s'han d'apuntar a la Federació d'Ateneus. I només els serveis que es presten ara mateix amb els assessoraments, la contractació de l'electricitat conjunta, les assegurances, l'ajuda amb les subvencions, ja són raons de pes per federar-se. Penso que s'hauria de reforçar la comunicació i posar en valor aquests serveis, perquè hi ha una part d'ajuda en la gestió que és molt útil i que potser passa desapercibuda, i que pot ser molt interessant més enllà de la força que comporta el fet d'agrupar-se.

SC: D'altra banda també estem intentant que el retorn cap a les entitats federades sigui major per reforçar i valoritzar aquest fet d'estar federat. Òbviament creiem que les entitats han de pagar una quota, si no, seríem 100 % dependents de l'Administració i això ens debilitaria molt. Però també hem de ser capaços de donar el màxim de retorn possible a la quota. Ja sigui a través de negociacions indirectes, com poden ser la contractació elèctrica o les assegurances, o bé de forma directa, com són els Premis Ateneus, l'Espai A, el programa Impulsa't, que fan que l'entitat pugui tenir un retorn econòmic directe per a la seva activitat. Ara estem treballant aquestes línies.

Entitat: Societat El Casino

Població: Sant Andreu de la Barca

Any de fundació: 1879

Número de socis: 318

Breu història: L'entitat va néixer com a cafè i sala d'espectacles. En els seus inicis va comptar amb una coral i amb la programació de sessions de ball i teatre.

Carme Lloverol

Presidenta de la Societat Casino de Sant Andreu de la Barca.

Com creus que la Federació pot ajudar les entitats i el moviment ateneístic?

Necessitem que la Federació exerceixi una funció de lideratge. Tot moviment requereix un líder i penso que aquest paper l'ha de fer la Federació marcant-nos unes directrius i unes línies a seguir en l'actual context social i econòmic.

Actualment quins creus que són els principals reptes de les entitats?

Un repte en comú que tenim la majoria d'entitats és aconseguir que la gent jove s'involucri en la gestió i les activitats de les entitats. Necessitem anar endavant i això ho ha de fer la gent jove amb el recolzament dels que ja no ho som tant.

Fortaleses i debilitats del moviment ateneístic.

Crec que podria definir les forteses com l'esperit de lluita i la dedicació que ens varen ensenyar els pares i avis. El recorregut històric que portem a l'esquena.

I en quant a les debilitats, ara mateix els entrebancs que trobem per poder tirar endavant i l'haver de competir amb les administracions. La competència que en alguns casos ens han fet i que ha suposat que perdéssim massa associativa. I les traves a nivell normatiu i legislatiu que dificulten que seguim avançant dia a dia.

Creus que la societat civil i l'administració reconeixen la importància històrica dels ateneus?

Penso que no, perquè la major part de la societat civil i de l'administració actual desconeixen aquesta història. Avui en dia qui entra a formar part d'una entitat no ho fa per la seva història o perquè la seva família sempre ha estat membre de l'entitat, si no perquè algun dels serveis o activitats que s'hi fan els interessa. S'ha perdut el reconeixement i el sentiment de pertinença.

LA DISTÀNCIA GEOGRÀFICA, LA TERRITORIALITAT

Anna Pruneda: Des de la Federació ens preocupa especialment que les persones que esteu associades pugueu tenir aquesta sensació que la distància és un problema. Tot i que les telecomunicacions ens fan la vida més fàcil i permeten una proximitat virtual i resoldre molts dels problemes a través del correu electrònic o el telèfon. El que també és important és que ens creguem que som importants i que la Federació ha de lluitar per aconseguir un reconeixement col·lectiu.

MA: També s'ha de potenciar la relació amb les entitats veïnes. Si a la comarca

Xavier Filella:

«La tasca de cohesió i agrupament que fa la FAC ens pot ajudar a canviar la visió externa del moviment».

veïna hi ha un ateneu, segurament crearà més xarxa i serà més útil això que no pas una centralitat amb Barcelona.

SC: Abans comentàveu que potser no us sentiú molt identificats amb la Federació. Quins canvis creieu que serien

necessaris per ajudar a sentir-vos identificats amb la Federació?

MA: Potser va lligat al concepte de patrimoni. Les entitats estan vinculades a un edifici, un teatre o un espai. I aquest és el topall que ens diferencia a nosaltres, l'Ateneu Popular Garriguenc. Perquè som una entitat amb un concepte diferent: nosaltres naixem amb la intenció de vertebrar la comarca, ja que era una mancança que teníem i que encara hi és i volíem trencar la imatge del que era un ateneu de capital de comarca. I tot i que la majoria de gent de la Junta érem de les Borges, es va fer un esforç per descentralitzar, fins i tot, les reunions de junta i fer-les en un municipi diferent cada vegada. I en l'actual Junta hem

aconseguit que la gent de les Borges siguem minoria. De les 8 o 9 persones, només 2 són de les Borges.

Sentim que hem aconseguit trencar amb la imatge de l'Ateneu de les Borges centralitzat, però a la vegada és una dificultat logística afegida, perquè no comparteixes amb la Junta el dia a dia. I el fet que hi hagi tants municipis també fa que les activitats s'hi facin cada un o dos anys i això també ens és una llosa a l'hora de fer que la gent se senti part de l'ateneu i se'l faci seu.

XF: Pensa que sou un ateneu molt jove, només vint anys, i han hagut de passar dècades perquè es pogués consolidar com a tal el Centre de Lectura i, com nosaltres, tantes altres entitats.

PL: És evident que s'ha d'evolucionar en el temps. A Cadaqués va començar com una entitat benèfica que oferia assistència a les famílies. Ara, en canvi, és una entitat cultural dinàmica. Hem aconseguit preservar el patrimoni i mantenir-lo viu, que aquell edifici estigui ple de gent i d'activitats.

MA: Les opcions que us donen el fet de tenir un edifici de propietat i un bar, per exemple, ja és un avantatge. Nosaltres, pel fet d'estar en un espai de titularitat municipal, no podem pas comptar-hi, a tenir un bar. És una dificultat important de base no tenir un espai de referència.

XF: Però és important que mantingueu l'esperit inicial, perquè això és l'essència de la vostra entitat. Aquí al Centre ho hem intentat i, amb canvis i evolucionant, evidentment, hem aconseguit que més de 150 anys després l'esperit sigui encara el de transmetre coneixements, el de formar.

Entitat: Societat L'Amistat

Població: Cadaqués

Any de fundació: 1857

Número de socis: 322

Breu història: L'entitat va néixer com a mutualitat, però amb les anys aquesta funció va desaparèixer per donar pas a una associació cultural.

Patricia Linares

Presidenta de la Societat L'Amistat de Cadaqués.

Com creus que la Federació pot ajudar les entitats i el moviment ateneístic?

Crec que la Federació ja ajuda. Ens assessora i ens soluciona aquells dubtes i problemes que li plantegem. Som nosaltres, ses entitats que ens oblidem de demanar ajuda a la Federació.

Actualment quins creus que són els principals reptes de les entitats?

No es tracta de competir, però han sorgit nombroses entitats que fan propostes i dinamitzen, així doncs organitzar activitats amb un bon resultat de públic és complicat. A les poblacions petites s'ha de consensuar en el calendari per evitar duplicitats a les agendes.

Fortaleses i debilitats del moviment ateneístic.

La nostra fortalesa és el patrimoni cultural. Formar part de la vida del poble activament. Ja sigui acollint esdeveniments com proposant-los.

Als ulls de molta gent els ateneus són entitats obsoletes. Hem hagut de adaptar-nos als canvis i en ocasions oblidar algunes de les causes que ens havien fet néixer. Cal fer bones campanyes de difusió per donar a conèixer l'entitat com a part important del motor cultural de l'entorn.

Creus que la societat civil i l'administració reconeixen la importància històrica dels ateneus?

No. La majoria de la gent, i sobretot els més joves, desconeixen l'origen dels ateneus i la trajectòria que ens ha portat fins el dia d'avui. Per a segons quins tràmits som una entitat privada i per a segons quins altres un casal d'entitats.

CLL: Ara el temps també passa molt de pressa, i vosaltres que acabeu de començar, com qui diu, voleu veure resultats ja. És anar marcant-vos objectius a curt termini i valorar el que s'ha anat construint i consolidant. Teniu un avantatge, que és que teniu contacte amb un seguit de municipis i entitats, cosa que nosaltres, per exemple, que estem a Sant Andreu, no ens passa. No tenim pràcticament relació amb les entitats veïnes, que també estan federades. Ens trobem puntualment en alguns actes de la Federació, però res més.

SC: Suposo que teniu un plus de dificultat afegida. Les entitats anem fent el dia a dia i de tant en tant assolim un nou repte. Però clar, el que esteu fent vosaltres és constantment un repte: la vertebració comarcal, la presència al

territori sense tenir un punt de referència. I per a la gent que forma part del projecte ha de ser un desgast constant el fet d'estar sempre assolint aquest repte.

MA: Sí, i aquest fet que la gent no se'l senti com a propi està dificultant el relleu. Ara ja tocaria fer canvi de junta, però no trobem persones que hi vulguin entrar. Precisament per ajudar a prendre consciència de la feina feta en aquests vint anys, estem preparant un llibre que sortirà ben aviat, on recollim totes les accions, la història, l'evolució de l'entitat. On es pot veure la feina feta i esperem que sigui un revulsiu per animar la gent a formar-ne part. I, sobretot, animar la gent jove!

CLL: I ho dius tu que ets jove! Imagina't els que no som tan joves, el que ens costa.

Entitat: Ateneu Popular Garriguenc

Població: Les Borges Blanques

Any de fundació: 1993

Número de socis: 195

Breu història: Entitat d'abast comarcal que des dels seus inicis actua per la defensa dels interessos de la comarca i del país.

Miquel Andreu

President de l'Ateneu Popular Garriguenc de les Borges Blanques.

Com creus que la Federació pot ajudar les entitats i el moviment ateneístic?

Crec que caldria posar més èmfasi en promocionar els serveis existents. Caldria aconseguir que la Federació es fes molt present per ser un dels primers agents a qui recórrer. I en quant a moviment, visualitzar el nombre i diversitat d'entitats que en formen part quan es pugui, ja sigui fent arribar la revista a més racons (als ajuntaments dels municipis que

compten amb ateneus federats, per exemple, entitats juvenils, mitjans de comunicació), ja sigui buscant més seguidors a les xarxes socials, avui per avui encara poc explotades.

Actualment quins creus que són els principals reptes de les entitats?

En general, crec que ens trobem davant d'un nou paradigma, en què el compromís associatiu ja no és reconegut ni atractiu. La manera de participar en els assumptes col·lectius, tradicionalment vehiculada a través d'entitats, avui és una altra i difícilment entren noves fornades al món associatiu, amb algunes excepcions. Això fa que el principal repte sigui el relleu al capdavant de les associacions, per una banda, i l'adaptació a noves maneres de participar, per una altra. En el cas particular de l'Ateneu Popular Garriguenc, a part del que hem comentat, continuem amb el repte del primer dia: esdevenir, a ulls de la comarca fora de la capital, un agent de vertebració i de transformació.

Fortaleses i debilitats del moviment ateneístic.

Com a fortaleses, la història, el patrimoni, el sentiment de pertinença i l'espai social. La història, per haver sabut o pogut mantenir un fil històric des dels moments fundacionals, amb el bagatge cultural que això suposa. El patrimoni, pel valor que pot tenir en si mateix, per la visibilitat que dóna a les entitats i per l'autonomia a l'hora d'organitzar activitats o de no dependre de l'Administració local de torn. El sentiment de pertinença, per disposar d'una massa social identificada amb un projecte, un nom i un espai. I l'espai social, entès com a cafeteria/bar pot semblar un tema menor però que configura un espai de relació informal fonamental per al contacte entre persones i col·lectius, per teixir complicitats, per generar identitat, per difondre allò que es fa.

Com a debilitats, la manca de relació entre els mateixos ateneus, fins i tot entre els del voltant, que complica la visualització global com a moviment; la mitjana d'edat que sol encapçalar les entitats; la visió que pot tenir una part de la societat, especialment la més jove, de ser associacions antiquades; i la falta, en general, d'esperit crític i transformador, més enllà de programadors d'activitats o gestors d'un espai, crec que cal fer un pas més i esdevenir una veu de reflexió crítica del municipi i l'entorn.

Creus que la societat civil i l'administració reconeixen la importància històrica dels ateneus?

No. I potser fins i tot més l'Administració, en tant que s'hi relaciona i ho coneix i, en certa manera, n'ha de vetllar, que la societat civil, que en pot viure completament al marge. Ens trobem en èpoques de canvi, fins i tot de refundació del país, i seria bo que els ateneus es mullessin a l'hora de denunciar o proposar, ja sigui en clau nacional, ja sigui en clau local. Ser agents actius en la definició del model de país i del model de poble o comarca és el que ens pot fer tornar a posar al mig de les inquietuds de la gent.

XF: El que deia la Carme abans és molt important. Cada entitat té el seu objectiu i més enllà de compartir experiències acostumem a centrar-nos en la nostra entitat. I des de la Federació és important que es faci la feina de posar en comú les experiències, perquè per a nosaltres mateixos és molt complicat. Tothom es pot beneficiar dels serveis que dona la Federació.

LES TROBADES AL TERRITORI

SC: El fet aquest, que pogués haver-hi una trobada un cop l'any d'ateneus propers us semblaria interessant?

PL: No és el mateix baixar a Barcelona per fer una trobada que baixar a Girona. Tots tenim la nostra feina i la compaginem amb la nostra tasca a l'associació.

SC: I quin seria el contingut que us faria anar fins a Girona, per exemple, a fer una trobada de la Federació?

PL: Crec que seria interessant trobar-se i fer un balanç, recordar quins serveis tenim, fer una presentació de les novetats, de les subvencions, explicar els projectes. I potenciar que les diferents entitats federades entrin en contacte i comparteixin experiències.

MA: Jo també crec que és interessant conèixer les activitats de les entitats, què fan, qui són, quins objectius tenen. I fer una reflexió en clau territorial, no tant en funció del municipi, sinó de la comarca, de la vegueria si ho preferim. Què volem que sigui, què volem que esdevingui. Poden sortir iniciatives molt interessants.

SC: El que ens passa a la FAC moltes vegades és que tenim el contacte amb les persones de les juntes, però quan aquestes marxen, si el traspàs no es

Miquel Andreu:

«Crec que hem de treballar el concepte de soci militant. Que, encara que no sigui usuari dels serveis, es cregui en l'entitat i la tasca col·lectiva».

fa correctament, aquella nova junta potser no s'involucra amb la Federació, o fins i tot es donen de baixa. I a vegades ens ha passat que anys després recuperem entitats, perquè la nova junta creu important federar-se de nou. La continuïtat de les entitats depèn doncs de les juntes directives.

LA PROFESSIONALITZACIÓ

XF: Teniu estudiat des de la Federació la quantitat d'entitats professionalitzades? Nosaltres som conscients que segurament som un cas atípic, perquè tenim 25 persones contractades i estem molt professionalitzats. De fet, els membres del consell directiu som els únics que no cobrem.

SC: Aquest any és la primera vegada que hem publicat un anuari. Una eina que creiem que és bàsica com a federació, tant per a nosaltres, per poder veure què està passant, com per a l'Administració i les entitats, per adonar-nos del pes que teniu.

XF: Penso que és interessant tenir en compte una certa professionalització per millorar la gestió del dia a dia de les entitats. Un mínim.

AP: El que sí que em consta és que les entitats que s'han plantejat fer un pla estratègic o que busquen fer canvis substancials en el funcionament de l'entitat sempre s'acaben plantejant aquest repte de la contractació. I hi ha un gruix important d'entitats que estan fent aquest procés. Però clar, tot depèn de la dimensió de l'ateneu.

SC: Bàsicament, nosaltres podríem dir que tenim tres tipus d'ateneus federats. L'ateneu rural, que fa una funció bàsicament de punt de trobada del poble en què hi ha un cafè, on veure els partits, on segurament s'aglutina també alguna associació del poble, i que per la seva situació no podrà créixer massa i on la professionalització no té cabuda.

D'aquí ja passem als ateneus mitjans, que són els que es plantegen aquests canvis o reptes. Són poblacions més grans on l'ateneu té més espais, més seccions i més infraestructures, i la junta ja ha de començar a buscar suports externs per poder portar el seu dia a dia.

I ja passem als ateneus grans, que mouen capitals importants i estan professionalitzats i compten amb un equip tècnic que fa funcionar l'entitat segons les directrius de la junta.

Els que estan en el debat de la professionalització són els d'aquesta franja. Juntes que volen treure més rendiment d'un espai i que amb el temps que tenen no poden dinamitzar. Per aquest motiu entren en joc els tècnics.

La disposició d'espais també determinarà aquest pas cap a la professionalització, si només tens un bar, per molta iniciativa que tinguis, no podràs fer activitats. Es pot superar el relleu generacional, tenir

moltes ganes i un bon projecte, però, si no té un lloc on dur-lo a terme, serà complicat que faci més del que ja ha fet.

LA RELACIÓ AMB LES ADMINISTRACIONS

SC: Coneixem casos d'entitats que, a causa de la necessitat de rehabilitar un espai, han accedit a convenis de col·laboració amb els ajuntaments. Aquests convenis feien possible recuperar potser un teatre, però és important no renunciar a conservar un espai de trobada per a les seccions, ja que moltes vegades són les que sostenen l'entitat.

Crec que, com deia l'Anna, és important que tingueu un pla estratègic per poder

valorar d'on venim, què som ara mateix i cap on volem anar.

XF: I creus que tots hauríem de tenir convenis, més que demanar subvencions?

SC: Crec que s'han d'analitzar les dinàmiques locals de cada entitat. Hi ha hagut llocs on l'entitat ha estat tradicionalment enfrontada amb l'ajuntament i, per tant, s'ha polititzat. En altres casos la relació ha estat col·laborativa.

XF: Jo crec que moltes vegades no queda prou clar que som entitats privades amb una vocació de servei públic.

SC: Seria ideal que poguéssim tenir convenis plurianuals que permetessin a les

entitats dur a terme projectes i activitats amb dos anys de marge i desenvolupar la seva activitat amb una certa tranquil·litat.

Però venim d'on venim i hem d'entendre que abans teníem el monopoli de les activitats culturals. Si es volia fer alguna activitat, s'havia de passar, sí o sí, per l'ateneu i, a més a més, ser-ne soci. En el moment en què el panorama s'obre i entren en joc els ajuntaments, els ateneus perdem aquesta exclusivitat. Hi ha entitats que s'han sabut adaptar a aquesta nova realitat i s'han obert.

Però altres entitats s'han tancat, viuen de lloguers o del seu patrimoni i no tenen cap necessitat d'obrir-se, i encara n'hi ha d'aquestes.

CLL: Jo crec que seria interessant que part de l'energia que destina la Federació per reivindicar davant de la Generalitat es destinés també a lluitar davant de les administracions locals. Perquè són els nostres interlocutors directes, i necessitaríem un suport per, quan nosaltres anem a visitar-los, poder presentar-nos amb l'aval de la Federació. Buscar algun sistema per aquesta banda.

PL: O amb els departaments de cultura dels ajuntaments.

SC: Potser no ho hem explicat com a servei, però sí que és cert que quan ens ho han demanat ho hem fet, però altres vegades ho hem ofert i no ens ho han acceptat. Sobretot perquè hi ha una certa por a enfrontar-nos als ajuntaments.

Carme Lloverol:

«Com més força tingui la Federació, més forts serem també com a moviment».

MA: Nosaltres ens hem trobat que a la comarca, durant molt de temps, sempre hi ha hagut un govern monocolor i, quan entres en un terreny on demanes, perquè creus que a la comarca li fa falta alguna cosa, en comptes de recolzar, ho veuen com un atac, perquè ells són els destinataris de la reivindicació.

SC: El que intentem a vegades, si no podem actuar directament davant l'Administració, és donar eines a l'entitat perquè ho pugui fer ella. Per exemple: en el cas de l'exempció de l'IBI, donem informació a l'ateneu i expliquem com s'ha aconseguit en altres llocs per tal de tenir aquests antecedents a l'hora d'anar a parlar amb el regidor de torn.

ELS SOCIS

PL: Un tema important per a la nostra entitat és el tema dels socis. Podríem dir que hi ha dos grans grups: el soci passiu, que paga la quota, però no s'implica directament ni indirectament amb l'entitat, i el soci crític o actiu, que participa i que, en cas de no poder assistir a un acte o activitat, es disculpa fins i tot. Però afortunadament estem mantenint el nombre de socis.

SC: És complicat, perquè, a mesura que es va reduint la massa base social, tens més necessitats econòmiques, has de pujar la quota, i el soci que és actiu i que, per tant, té un retorn, seguirà pagant. Però arriba un moment en què el soci que no participa dirà que deixa de pagar aquesta quota altruista per no participar en cap activitat.

XF: Nosaltres hem aconseguit mantenir-los, però és molt difícil, perquè se'ls ha d'oferir moltes activitats perquè no es donin de baixa.

MA: En el moment en què vam crear l'ateneu, es van fer molts socis de forma molt ràpida, ara el problema és augmentar i estem, fins i tot, reduint el nombre de socis. Tenim també el problema que, quan s'inscrivien els socis, no es demanaven ni el telèfon ni el correu electrònic, perquè estem parlant de fa vint anys. Per tant, una necessitat bàsica que tenim ara és recuperar el vincle amb el soci. Enviar-los la informació, contactar amb ells. I no sabeu la feina que ha suposat buscar correus electrònics i fer trucades a telèfons fixes que no existeixen. Pagàvem un munt de diners de retorns de quotes, perquè no s'havien actualitzat els números de compte. I ara estem posant una mica d'ordre, però, en realitat, encara hi ha moltíssima feina a fer.

PL: Nosaltres ara, afortunadament, estem augmentant en socis joves, el gran es va perdent, perquè va desapareixent, però els joves s'apunten, perquè oferim gran varietat de cursos i tallers. Però el que crec que fa que no baixem és el fet que cuidem els socis. Per exemple: els felicitem per l'aniversari. Reben una postal amb la felicitació i he de dir que és un detall que es valora molt!

Entitat: Centre de Lectura

Població: Reus

Any de fundació: 1859

Número de socis: 2000

Breu història: L'entitat va néixer amb la voluntat d'alfabetitzar i ensenyar a llegir a la població obrera i a les capes més desfavorides de la societat.

Xavier Filella

President del Centre de Lectura de Reus.

Com creus que la Federació pot ajudar les entitats i el moviment ateneístic?

És important mancomunar serveis de tot tipus (culturals, socials, jurídics, organitzatius) i defensar la Federació com una xarxa cultural de primer nivell del territori.

Actualment quins creus que són els principals reptes de les entitats?

Per les entitats és important consolidar un mínim d'estructura i oferir serveis actius. Al Centre de Lectura lluitem per mantenir l'estructura professional que ens permet donar servei diari i garantir els importants fons bibliogràfics, l'arxiu i el fons d'art constituït en 154 anys d'història.

Fortaleses i debilitats del moviment ateneístic.

La voluntarietat i el lliure pensament és la millor fortalesa del moviment ateneístic però cal ser autocrítics amb el que fem. Hem de millorar la nostra funció i ampliar la participació de tota aquella gent que pugui donar més contingut cultural a l'entitat.

Creus que la societat civil i l'administració reconeixen la importància històrica dels ateneus?

Penso que cal ser proactius en la difusió i recordar amb insistència el gran valor que aporta al país la xarxa d'ateneus i demanar un reconeixement conjunt pel que representem tots plegats. Només la cultura ens identifica com a poble i la xarxa d'ateneus n'és el millor exemple. Hauríem d'aconseguir un institut públic de suport, de la mateixa manera que l'Institut Ramon Muntaner dóna suport a la Coordinadora dels Centres d'Estudi de Parla Catalana, per tal d'estructurar i poder decidir polítiques comunes.

També editem cada sis mesos uns butlletins en paper que imprimim a la mateixa entitat i són molt senzills. D'aquesta manera expliquem què hem fet i les propostes que tenim, però sempre deixem oberta la possibilitat que els socis diguin la seva i proposin.

El que estem fent últimament és treure cert rendiment als estrangers que vénen i hem organitzat cursos d'intercanvi de conversa en francès. Hem hagut de fer una inversió d'una cafetera, però ha sigut un èxit!

XF: Del concepte de soci hauríem de parlar-ne molt, perquè hi ha hagut un canvi de perfil molt important. Els nous se'n fan pels serveis que se'ls ofereixen, i molt pocs per mantenir una tradició de l'avi o el pare que ja ho eren. Però mantenir la base social és molt complicat. Jo considero que són socis tots els habitants de Reus, perquè estem oberts a tothom. Però el concepte de socis usuaris és diferent: aquests són els que venen i paguen per ajudar-nos a mantenir l'entitat. S'ha d'eliminar el concepte de soci tancat, perquè això ja no existeix.

I, a la vegada, és complicat arribar a aquest equilibri entre l'obertura i el manteniment de socis. Perquè fer-ho tot gratuït és complicat; la gent ha de ser conscient que hi ha una sèrie de costos que s'han de pagar i, per tant, hem d'assumir que s'ha de pagar la quota.

SC: L'èxit seria que quan un soci nou entra a l'entitat per fer una activitat, no només gaudís d'aquest servei, sinó que es mantingués associat, perquè li interessin altres activitats i perquè, a més a més, entén el concepte de ser soci d'aquella entitat. Però això implica una gran tasca de treball col·lectiu per part de l'entitat, donar informació i dedicar hores de feina per mantenir aquests socis.

Anna Prunedà:

«El que hem de fer, les entitats com les nostres, és adaptar-nos als temps, trobar la manera de treure profit i posar en valor els nostres recursos».

XF: I nosaltres, els ateneus, tenim un handicap afegit, i és la diversitat d'activitats que duem a terme. Si vas a un club esportiu, per exemple, i penso en el Reus Deportiu, ells tenen un munt de socis, però ofereixen una cosa molt concreta. Nosaltres hem de reivindicar el paper que tenim i fer valer el carnet de soci. Perquè ara mateix, si alguna persona que no és sòcia entra a l'entitat, nosaltres no podem controlar-ho, i, si pot entrar sense ser soci, quina necessitat té de fer-se'n?

MA: Crec que hem de treballar el concepte de soci militant. Que, encara que no sigui usuari dels serveis, cregui en l'entitat i la tasca col·lectiva.

SC: Però aquesta militància, com dius, no es pot aconseguir si constantment no es va recordant l'activitat que es fa, donar visibilitat a l'entitat. Si no es fa aquesta tasca, no hi haurà socis militants.

PL: Nosaltres el que fem és oferir descomptes en les activitats i obres de teatre als socis. S'han d'adonar dels avantatges de ser socis. Si no, no els surt a compte. En detriment de l'entitat, perquè moltes activitats són deficitàries.

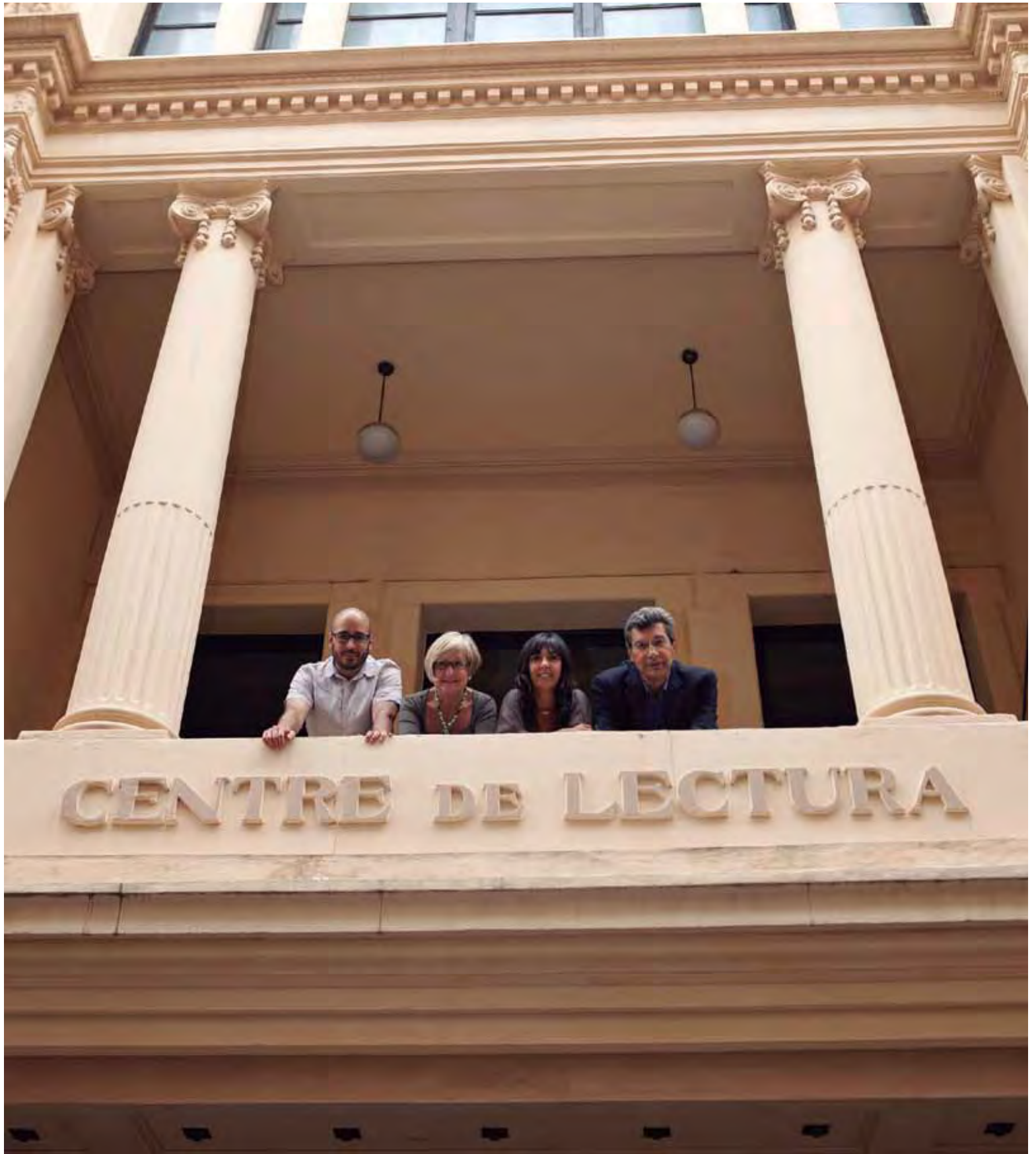
SC: És important, com deia la Patrícia, reinventar-se constantment. Adaptar-se a les noves realitats. Hem vist alguns ateneus de costa que han rebut l'impacte directe del turisme i que, com que no s'han oberts, la població autòctona no ha crescut i no s'han expandit. En comptes de fer coses per al soci es deixen portar per la inèrcia i no van a buscar socis nous.

MA: I potser hi ha un soci que ens passa desapercebut. I és aquell que és molt actiu, però només en el que ell creu important i que no sent l'entitat com a seva, sinó només la secció. Ens va passar que el grup ciclista de l'ateneu va créixer tant que es va convertir en un ens autònom, de manera que ha acabat separant-se de l'entitat, quan en realitat n'era una secció.

Tot i que els hem perdut, estem contents del paper d'inductor que hem fet des de l'ateneu. Com també amb el diari quinzenal Som Garrigues, que originàriament també va néixer de la Junta de l'ateneu l'any 2000.

XF: Moltes vegades és inevitable que passi. A nosaltres ens va passar amb l'Orfeó Reusenc, que l'any 1918 va decidir sortir del Centre de Lectura i organitzar-se com a entitat autònoma.

AP: El que hem de fer, les entitats com les nostres, és adaptar-nos als temps, trobar la manera de treure profit i posar en valor els nostres recursos. I preguntar-nos en el cas que s'hagin creat escissions o que s'hagin fundat noves entitats al marge, perquè no hem estat capaços de recollir les inquietuds d'aquesta gent i donar-los aixopluc sota el nostre paraigua. I no només passa a Reus o a les Borges Blanques, a Badalona, per exemple, la majoria d'entitats petites que hi ha actualment, si em poso a rascar una mica, veure'm

Salvador Casals:

«Actualment estem treballant en la visualització del moviment ateneístic, oferir serveis i en la defensa dels interessos col·lectius».

que han sortit del mateix Círcol. I no hem estat, potser, capaços de recollir aquestes inquietuds.

D'altra banda, però, també hem d'evitar convertir-nos en un hotel d'entitats. Per tant, és molt important tenir clar quins són els nostres objectius i cap on volem avançar.

EL PAPER DE LA FEDERACIÓ EN EL FUTUR

XF: Crec que la Federació hauria de jugar en un futur un paper més de lobby o grup de pressió. Ha de tenir més força com a entitat que representa els ateneus. Que ens pugui reivindicar.

CLL: Que puguem tenir-vos com a arma i suport. No cal un acompanya-

ment directe, però, si comptem amb vosaltres i sou un ens fort, ens tindran més en compte. Com més força tingueu vosaltres, més forts serem també com a moviment.

XF: D'altra banda, crec que els ateneus tenim moltes coses en comú amb els centres d'estudis, i, potser, seria hora que ens plantegéssim de fer una cosa semblant i crear un institut d'ateneus, com ells tenen l'Institut Ramon Muntaner (IRMU). L'IRMU té el suport de la Generalitat i permet donar sortida als centres d'estudis i els dóna una visibilitat i un aixopluc. Per una banda tenen la coordinadora, que és com una federació de centres d'estudis, i per l'altra, l'Institut. Potser a nosaltres, que estem federats, també ens serviria tenir un institut.

SC: Tenim molt en compte aquest tema i l'estem estudiant, a més d'estar en contacte amb l'IRMU.

MA: Penso que també caldria que anéssiu recordant els serveis, fins i tot fer-vos pesats, perquè realment ni jo mateix sé quins serveis teniu ara mateix. I crec que només hem utilitzat el jurídic.

PL: A vegades ens oblidem que tenim eines que podem utilitzar i caiem en l'error de fer les coses d'una certa manera, perquè sempre s'ha fet així. Costa canviar aquests costums i no ens preguntem qui són els professionals. Doncs fem-los una trucada!

XF: I que continueu mancomunant serveis i posant en valor el fet d'estar federats a

través de serveis. Crec que és important continuar en aquest sentit. I que sigueu vosaltres qui ens plantegeu formacions, assessoraments, perquè des de les entitats moltes vegades ens deixem arrossegar per les gestions del dia a dia.

SC: Estem treballant a fer tres tasques. Una és la visualització del moviment ateneístic, amb el llibre, l'exposició, el contacte amb els mitjans de comunicació. Una altra són els serveis. I la tercera és la defensa dels interessos col·lectius, perquè quan facin una llei d'espectacles ens tinguin en compte, que quan facin un pla d'equipaments com el PECCat no descobreixin de cop que tenim entitats i equipaments a tot el territori...

Crec que aquestes tres potes ara mateix estan bastant aconseguides, n'hi ha que depenen de nosaltres i de la nostra inèrcia, n'hi ha, en canvi, que dependran de la sintonia amb l'Administració.

Afortunadament, en els darrers temps hem mantingut molt de contacte amb l'Administració i ha servit perquè veiessin la nostra dinàmica i entenguessin una mica més com funciona el teixit federatiu català, que no està ben estructurat. Partim de moltes federacions que van ser induïdes per la mateixa Administració, que potser ara es dediquen a fer només poques activitats i ja en tenen prou. I, potser, el nostre cas, amb la transversalitat que té el moviment, ens ha obligat a ser molt més proactius i a donar molts més serveis.

publicitat

A photograph of three children smiling and showing their hands, which are covered in colorful paint (red, blue, green). The child in the center is a girl with long brown hair, wearing an orange shirt. The child on the left is a boy with short brown hair, wearing a dark blue sweater. The child on the right is a boy with short dark hair, wearing a grey shirt. They are all looking towards the camera.

arts
en família!

activitats
tallers
espectacles

T'esperem a
CaixaForum Barcelona

Av. de Francesc Ferrer i Guàrdia, 6-8
www.CaixaForum.com/agenda

Kids

CaixaForum

Obra Social "la Caixa"

«Tots som ateneus»

Catalunya ha estat capdavantera en un ampli espectre de camps d'actuació i l'associacionisme cultural no n'ha quedat al marge. La voluntat expressada a Reus l'any 1983 per part de les entitats que van crear l'actual Federació d'Ateneus de Catalunya establia la ferma voluntat d'estrènyer vincles per treballar plegats, defensar-se i debatre quin ha de ser el paper dels ateneus al present i al futur. Una proposta que continua tan viva com fa trenta anys i, el més important, que continua sent tan innovadora com ho va ser aleshores.

Sota una mateixa denominació, «ateneu», vam aconseguir unir les voluntats d'entitats que amb més de vint denominacions similars defensaven un mateix model de treball fonamentat en la defensa de la llengua, la cultura i la identitat del nostre país des de la vertebració de la societat civil. Aquesta fusió d'activitat, identitat i civisme és el que ha convertit els ateneus catalans en un fenomen únic i vigent al llarg de gairebé dos segles.

El nostre model és capdavanter precisament per aquesta idea de treball conjunt i per la versatilitat que ha sabut demostrar al llarg de tots els anys de vida dels ateneus.

La Federació d'Ateneus és, per tant, hereva d'aquest llegat i de la capacitat dels seus membres per reinventar-se constantment i per adaptar les estructures i el funcionament a les demandes del seu entorn. Aquesta mutabilitat ha estat present al llarg dels trenta anys de vida de la Federació i ha permès concentrar el millor de l'essència de les individualitats que la componen per viure una constant adaptació i una important voluntat d'anticipació.

Si la Federació del 2013 és útil per als seus associats és perquè la inquietud de tots els que en formen part porta l'empremta d'organitzacions que no poden permetre's aturar-se. Treballem per donar visibilitat al col·lectiu i qüestionem diàriament el nostre treball a fi de cercar noves formes que ens permeten l'encaix dels ateneus al segle XXI.

I tot això, sempre, colze a colze amb el col·lectiu d'entitats, que evoluciona individualment però al mateix temps creix i s'enforteix en grup per buscar elements que continuïn consolidant les millores que tots i cadascun de nosaltres anem treballant en el dia a dia dels nostres ateneus.

Salvador Casals
President de la Federació d'Ateneus de Catalunya

Els 30 anys de la Federació a debat

En l'actual context social i econòmic marcat per la crisi i els canvis en les polítiques socials i culturals, des de la Federació d'Ateneus hem preguntat als partits polítics* representats al Parlament català sobre el moviment associatiu, el món ateneístic i la mateixa Federació. Hem plantejat qüestions que afecten de manera directa o indirecta els ateneus catalans i també sobre la visió que tenen de la tasca que ha realitzat fins ara la FAC en aquests trenta anys.

Participants:

CiU: Àngels Ponsa

PP: Joan Milián

ICV-EUiA: Pep Altayó

ERC: Teresa Vallverdú

Com valoreu la tasca de la Federació d'Ateneus en aquests trenta anys?

PP: El fet que cada cop siguin més les entitats membres de la FAC demostra que s'està fent una bona feina. Sobretot, destacaria la tasca de visualització i posada en valor del treball de molts dels ateneus (casals, cercles, casinos, etc.) que gaudeixen de menys recursos i que s'estenen al llarg de tot el territori català.

CiU: Per al nostre grup parlamentari, les entitats de segon grau són bàsiques per al bon funcionament de l'associacionisme en tots els àmbits. I el cas de la Federació d'Ateneus és un bon exemple del que ha de fer una federació: donar serveis i recursos a les seves entitats federades alhora que vetlla per la visibilitat del moviment ateneístic arreu del país.

ICV-EUiA: L'associacionisme català ha tingut sempre una presència destacada en

la conformació de la societat catalana i la seva cohesió i creativitat. Aquest paper realitzat poble a poble, ciutat a ciutat, necessita una estructura que permeti compartir, cohesionar, sumar i rendibilitzar el treball, les propostes, la gestió, els serveis i els projectes des d'una perspectiva de suma, però també de convenciment en el servei al país i a la seva gent. Aquesta funció, la Federació d'Ateneus la va saber liderar des d'un primer moment i, alhora, sumar altres moviments associatius culturals que, des de la base, fan i construeixen cada dia ciutadania.

ERC: La Federació d'Ateneus de Catalunya, durant aquests trenta anys de trajectòria, més enllà de la defensa dels interessos dels seus associats, que per extensió són interessos públics, penso que ha aconseguit aglutinar la majoria d'associacions ateneístiques del país, optimitzant la seva gestió a través de la

*Per tal d'arribar a tots els partits polítics, hem realitzat un qüestionari general que s'ha enviat als diferents grups parlamentaris. A continuació us oferim les respostes dels quatre partits que ens han fet arribar les seves respostes: Convergència i Unió, Esquerra Republicana de Catalunya, el Partit Popular i Iniciativa per Catalunya Verds - Esquerra Unida i Alternativa. La Candidatura d'Unitat Popular ens han fet arribar un escrit que hem reproduït a continuació, on expliquen el seu posicionament i la seva opinió de forma global respecte als temes que es plantejaven al qüestionari. La resta de partits no ens han fet arribar les seves respostes.

prestació d'uns serveis comuns en el camp de l'assessorament jurídic, la formació o la creació d'una imatge corporativa pròpia, que han fet de la Federació d'Ateneus una de les més cohesionades i importants de la cultura popular a Catalunya.

Quin paper creieu que ha desenvolupat la Federació en la transformació del teixit associatiu català i la societat civil catalana?

ERC: Amb la confluència d'esforços a través de la Federació, el moviment ateneístic, com a defensor i propulsor de valors socials necessaris per al desenvolupament d'uns entorns més democràtics, com la participació, la cooperació i la cultura, ha adquirit més força, més potència i més visibilitat en els barris i poblacions on estan ubicades les seues socials de les associacions que la componen. Alhora, la formació d'una associació d'associacions com la Federació d'Ateneus, que ha assolit una gran eficiència en posar eines i recursos comuns al servei dels seus associats, serveix d'exemple i de camí a seguir per a altres entitats de caràcter associatiu que vulguin optimitzar recursos mitjançant la figura federativa, la finalitat de la qual s'ha de concebre justament des d'una òptica estratègica, és a dir, com a orientadora, coordinadora i facilitadora dels objectius, les accions i els valors propis del moviment ateneístic.

CiU: La Federació d'Ateneus representa les entitats que formen una de les xarxes més antigues d'associacionisme cultural organitzat al nostre país: els ateneus. Gràcies a la feina feta per la Federació, les entitats associades han rebut un suport molt necessari en aspectes tan diversos com l'assessorament jurídic, l'econòmic, en la gestió de l'entitat i, especialment, ha ajudat a visualitzar la feina que fan els 160 ateneus federats arreu del territori,

donant servei a la ciutadania i mantenint i enfortint la cultura popular i tradicional del país.

El treball conjunt que s'ha fet des de la FAC ha ajudat, també, a reduir costos als ateneus amb els serveis que la Federació ha ofert als seus associats. És un bon exemple de compromís amb els seus associats i, en definitiva, amb la vida social i cultural dels diversos pobles i ciutats de Catalunya. És, al nostre entendre, un bon model de treball cooperatiu.

PP: Ha ajudat a vertebrar una realitat molt complexa i variada, com és la dels ateneus a Catalunya. Compartir experiències i aprofitar sinergies és avui més fàcil gràcies a les noves tecnologies de la informació, però és necessari que algú s'encarregui d'aquesta tasca i que, a més, faci de grup de pressió davant les administracions i doni una major visualització dels ateneus davant la societat, com està fent la FAC.

ICV-EUiA: Innovació, compromís, creativitat, reflexió, proximitat, sinergies, transversalitat, contemporaneïtat, complexitats han estat i són compromisos i valors que ha incorporat la Federació en el seu treball diari, des d'un compromís inequívoc de servei públic al país i de garantia des de la proximitat de defensa de la cultura com a dret individual i col·lectiu, un bé comú constructor de benestar i inclusió social.

El finançament és un dels grans reptes del moviment i la futura reforma de la llei de mecenatge representaria un avantatge per a algunes entitats. Quines alternatives creieu que tenen les entitats com els ateneus per tirar endavant?

PP: És molt important que, en el mateix moment que la sortida de la crisi econòmica ho permeti, s'aprovi la llei de

mecenatge espanyola, però també una catalana, ja que la Generalitat també hi té competències importants que podrien servir per fomentar el mecenatge, com una rebaixa del tram autonòmic de l'IRPF. Aquestes dues lleis haurien d'anar coordinades. La gran part del finançament dels ateneus prové directament de la societat, de manera voluntària, via quotes o serveis oferts; però seria essencial que es fomentés el mecenatge, donat que els recursos públics no tornaran a ser, en cap cas, tan elevats com ho van ser abans de la crisi.

ICV-EUiA: Les diferents fórmules de gestió són vàlides, però l'essència del cooperativisme i els seus valors, a parer nostre, són i han de ser irrenunciables. La concertació amb les administracions públiques, especialment amb els ajuntaments, amb les seves diferents formulacions, però mantenint la seva pròpia identitat; també els convenis plurianuals amb la Generalitat de Catalunya i la formulació de concertacions de lideratge i gestió de projectes també haurien de ser tinguts molt en compte. Hi ha molt camí a recórrer. Òbviament, les mateixes iniciatives i regulacions que afavoreixin la capacitat de majors ingressos (mecenatge i micromecenatge), línies de crèdit amb avals públics, fons per a inversions i rehabilitacions... I també mesures de caràcter fiscal des del món local i des de la Generalitat, que haurien de permetre augmentar els recursos i la capacitat de gestió sense perdre la seva l'autonomia.

CiU: La gran sort de la majoria dels ateneus i entitats culturals és que històricament no han depès majoritàriament del finançament públic. Han tingut la capacitat d'autofinançar-se a través de les quotes dels propis associats, de l'organització de diverses activitats i de la gestió del seu propi patrimoni. Aquest fet és extraor-

Àngels Ponsa: diputada al Parlament de Catalunya per CiU.

dinàriament important i dóna una gran solvència al moviment ateneístic.

Ara bé, cal que les administracions els donin el suport necessari per garantir la continuïtat a la tasca tan necessària que estan desenvolupant. El suport pot venir de diferents formes: logístic, material, econòmic, formatiu, etc. I un dels aspectes que hem de resoldre, al més aviat possible, és treballar per aconseguir una llei de mecenatge digna que afavoreixi que les empreses i el sector privat puguin «invertir» en cultura popular i establir sinergies de col·laboració entre uns i altres. Així ho estem treballant des del nostre grup parlamentari al Congrés dels Diputats. Els ateneus han de continuar gaudint d'una solvència econòmica forta gràcies a la implicació i el suport dels seus associats, però han de seguir convencent la ciutadania, el sector privat i el sector públic, que la tasca que desenvolupen és socialment necessària per garantir una societat compromesa amb el territori, amb la cultura i amb la seva gent.

ERC: Sens dubte, aconseguir un finançament suficient és un dels objectius del moviment associatiu. Els recursos han de provenir no solament del sector públic i dels fons obtinguts per la mateixa associació, sinó que també el sector privat ha de poder col·laborar amb el sosteniment del tercer sector, reconeixent i identificant-se amb la tasca i els principis desenvolupats per l'associacionisme, fomentant així la seva pròpia imatge corporativa.

La llei de mecenatge pot facilitar aquest objectiu de participació del sector privat en el sosteniment del món associatiu, però per això cal que es puguin evidenciar els avantatges que pot suposar per a l'empresariat involucrar-se en la promoció d'uns valors socials i culturals determinats.

El patrimoni és un avantatge i a la vegada el gran inconvenient per a les entitats. Fa deu anys la Generalitat va crear el Pla Ateneus, una línia d'ajuts per rehabilitar els edificis de les entitats, però que no es va tornar a convocar. Per què creieu que no s'ha convocat més? Quina creieu que seria una bona alternativa al Pla Ateneus?

CiU: El Pla Ateneus va ser un encert i va ajudar a resoldre els aspectes més urgents que tenien els ateneus. Caldria convocar un segon Pla Ateneus en funció de les possibilitats econòmiques i seria desitjable que esdevingués un pla periòdic que resolgui la situació actual del patrimoni dels ateneus.

ICV-EUiA: Pensem que aquesta línia ha d'estar present, ajustada a la realitat actual, i a les necessitats i definicions clares del paper que correspon a aquests edificis i els seus serveis en el conjunt d'equipaments públics i/o de vocació pública. Radiografiant les necessitats territorials i planificant, cal concretar aquestes fonts de finançament i el seu pla de rehabilitació. Aquest, no podem oblidar-ho, ha d'anar acompanyat del corresponent pla de programes i serveis. Com hem dit més d'una vegada a ICV-EUiA, no ens interessa la pedra per la pedra, és hora de parlar de contenidors i de continguts. Massa vegades, la cultura ha fet d'immobiliària en lloc de fer el que ens correspon: debat, capacitats, accés, coneixement, creativitat, universalitat, expressivitat, llibertat creativa i crítica. En definitiva, una cultura com a motor de transformació social.

També pensem que s'ha menystingut el sector, i darrerament la cultura, com a pilar fonamental del benestar social i com a constructor d'identitat i de país en els pressupostos dels darrers governs de CiU.

ERC: El Pla d'Ateneus, desenvolupat dins del Pla d'Inversions Culturals 2005-2007, constituïa un pla de xoc, com també es va anomenar en el seu moment, adreçat a la rehabilitació dels equipaments culturals en matèria de seguretat i accessibilitat, amb unes inversions d'uns 3 milions d'euros en 3 anys i abastant al voltant de 70 actuacions al llarg del país.

De fet, eren unes inversions puntuals per fer front a les reformes més urgents del patrimoni arquitectònic de les entitats culturals, però no resolien altres problemes de fons de les associacions culturals, com la conservació i dinamització del seu ric patrimoni històric, la pèrdua de massa social, el relleu generacional o la modernització del discurs.

Per això penso que l'aportació que es pugui realitzar en inversions de capital ha d'anar acompanyada d'un projecte de regeneració o refundació de l'entitat que englobi, no solament el seu patrimoni, sinó també el seu projecte cultural i el seu model de gestió.

D'altra banda, s'hauria de poder reconèixer el valor d'aquest patrimoni immoble en propietat de les entitats associatives mitjançant la seva inclusió en alguna figura de protecció patrimonial, garantint així el seu manteniment i, per tant, amb més possibilitats de crear valor públic al seu voltant.

PP: El Departament de Cultura està sent un dels més maltractats per les prioritats del govern de la Generalitat. Des de la Diputació de Barcelona el Partit Popular va compartir amb el govern socialista, i també després amb el convergent, el suport als ateneus.

Des del Parlament, esperonem el govern perquè canviï les seves prioritats i racionalitzi la seva despesa, és a dir, que intenti salvaguardar el patrimoni, perquè un cop es perdi, després serà molt més costosa la recuperació.

I què passarà amb la llei d'espectacles? Com sabeu és una de les lleis que més controvèrsia ha generat, ja que fa que

Teresa Vallverdú: portaveu de Cultura d'ERC al Parlament.

publicitat

GRUPIDEA
Imagination that sells

Ajudem a millorar els vostres espais culturals.

Us assessoram tècnicament per a l'adaptació dels espais a les normatives, legalitzacions i realització d'obres.

Realitzem els projectes, gestionem l'obtenció de les llicències, coordinem i dirigim l'execució de les obres i actuacions.

Plaça de l'Àngel, 2, 2-1
(Via Laietana)
08002 Barcelona
T. 902 021 707

www.grupidea.com

Auditori La Pedrera. Fundació Catalunya-La Pedrera

Joan Milián: diputat del Partit Popular de Catalunya.

molts locals i teatres hagin de tancar o fer inversions desproporcionades per a les seves capacitats.

PP: El Partit Popular Català va votar en contra de gran part de la llei d'espectacles de 2009. Regulava excessivament sense tenir en compte la realitat complexa dels equipaments culturals a Catalunya. En aquest sentit caldria, no només repensar la norma, sinó veure quin tipus de col·laboració amb l'Administració pot permetre l'adaptació dels locals a les normes de seguretat que s'han d'exigir.

ERC: La llei d'espectacles és sens dubte nefasta per a les propostes culturals de moltes entitats associatives del país, ja que els condicionants que conté suposaran, a la pràctica, la impossibilitat per programar moltes activitats culturals.

Crec que la llei no s'hauria d'aplicar de manera homogènia a qualsevol tipus d'espectacle, ja que la seva naturalesa ben diferenciada també fa que siguin distints els seus riscos i, per tant, també haurien de ser diferents les mesures per salvaguardar la seguretat en espectacles públics.

CiU: La llei d'espectacles es va fer sense tenir prou en compte els ateneus i l'associacionisme en general, la qual cosa ha fet que sigui totalment inviable la seva aplicació per a aquest col·lectiu. Des del govern s'està treballant en l'elaboració d'una nova llei d'espectacles, en la qual estan participant els diversos sectors implicats, entre ells la Federació d'Ateneus de Catalunya, per garantir que sigui assumible per a tots els col·lectius afectats.

ICV-EUiA: Cal diàleg, anàlisis i coneixements de les diferents realitats i concretar redefinint una regulació que garanteixi els aspectes, no menys importants, per garantir seguretat tant per als espectadors

com per als mateixos actuant i treballadors i treballadores; amb la flexibilitat del coneixement de les particularitats de cada sector.

I amb el PECCaT? Ja sabeu que els ateneus aglutinen la xarxa d'equipaments més gran del país, però en el moment de desenvolupar el Pla no es van tenir en compte.

ICV-EUiA: Amb les anteriors respostes crec que queden clars, per a ICV-EUiA, el reconeixement i, alhora, alguns dèficits en l'elaboració del PECCaT que la nostra formació, en el seu dia, va posar a debat i va proposar una rectificació. El temps i el fet que no s'ha desplegat, ens permet reobrir l'anàlisi i la concreció, tenint present el marc col·laboratiu dels diferents agents que des de la vocació de servei públic despleguen i són agents actius de la cultura. Des de la proximitat, una cultura des de baix i garantint la cultura per a tota la ciutadania visqui on visqui del país.

CiU: Segurament aquest fet deu ser una de les causes i motius pels quals el PECCaT està aturat. La velocitat amb què els municipis es transformen supera la mateixa capacitat d'aplicar més recursos econòmics a les noves inversions. Em consta que des de la Direcció General de Cultura Popular s'està avançant en l'elaboració d'un cens d'equipaments culturals privats d'entitats sense ànim de lucre, per tal de poder-se visualitzar i gestionar millor en el futur els ajuts de l'administració pública.

ERC: El PECCat, per tal de garantir la igualtat d'oportunitats en l'accés a la cultura i prenent com a model els plans territorials sectorials, pretenia assolir l'equilibri territorial quant a equipaments culturals, de manera que esdevinguessin instruments de desenvolupament cultural, social i econòmic. Per això, es van establir

uns estàndards basats en la combinació de diverses variables que donaven uns dèficits d'equipaments al llarg del territori, i que proporcionaven un mapa d'equipaments.

És cert que el PECCat s'adreçava a equipaments de titularitat pública, atès que cercava la col·laboració del món local, o de titularitat privada, però amb gestió pública. Ara, els espais de les associacions culturals amb patrimoni propi presenten diverses casuístiques, tant en el seu aspecte «vital» com en el de l'estat de les seves seues, de manera que el PECCat recomanava l'aplicació de diverses fórmules: des de la inclusió de l'equipament en el mapa local d'equipaments mitjançant acords per tal d'evitar duplicitats en les programacions culturals, fins al desenvolupament de noves formes de titularitat o de gestió, ja sigui a través de la seva cessió o, en últim cas, del canvi en la titularitat.

PP: El PECCat ignorava la realitat existent a molts municipis catalans. Potser el més gran error polític dels últims anys va ser no aprofitar aquests equipaments ja existents, per renovar-los i adequar-los. En molts casos es va preferir fer equipaments municipals nous sobredimensionant tota la xarxa. I amb la crisi tot va quedar congelat. En aquest sentit, s'han de buscar solucions i fer una revisió a fons per arribar a una major col·laboració pública-privada i, així, possibilitar, sense imposar, que es puguin crear noves estructures o que es puguin potenciar institucions culturals existents com els ateneus.

Quin moment viu el moviment ateneístic i associatiu català actualment? I quin paper creieu que jugarà en el futur?

PP: És una realitat complexa, però en general els ateneus passen una situació complicada com la gran majoria

d'associacions culturals del nostre país. La diversitat de les situacions dels ateneus és molt gran, tant des del punt de vista del seu finançament, com de les seves activitats. Però per al progrés de qualsevol país és fonamental una societat civil rica i plural. La pèrdua d'aquest teixit és el que Niall Ferguson assenyala com una de les causes de la decadència de la nostra civilització. Catalunya va ser avantguarda a la segona meitat del segle XIX i principis del XX quan la seva ciutadania era activa i el seu associacionisme plural. Hem de recuperar aquell esperit per enfortir la societat oberta.

ERC: En els darrers temps, la societat civil en general sembla haver revifat, agrupant-se al voltant de la defensa d'un model determinat de societat, de la demanda de més llibertat, en contra dels hegemònics poders econòmics, etc., tot basat en la força del voluntariat, la cooperació i la solidaritat.

L'associacionisme de caràcter cultural no pot quedar al marge d'aquest ressorgiment i, per això, ha estat capaç d'assumir nous reptes, com la integració d'aquells en risc d'exclusió social mitjançant la promoció de l'esport o de determinades manifestacions col·lectives com a instruments identitaris i de cohesió social i cultural.

El futur del moviment ateneístic passa, doncs, per la recreació dels valors propis de les entitats ateneístiques amb la corresponent adaptació als temps actuals, jugant el paper que sempre han jugat: vertebrar la societat i la cultura de l'entorn en el qual interactuen.

CiU: El moviment ateneístic històricament sempre ha estat molt potent. Potser sí que és cert que els darrers anys del segle passat els ateneus van perdre força social davant

Pep Altayó: Coordinador al Parlament de l'àmbit de cultura per ICV.

les ofertes culturals de diversos col·lectius: administracions, noves entitats, etc. Darrerament es torna a valorar molt positivament la tasca que històricament heu desenvolupat, tant per part de la ciutadania com de les diferents administracions.

Els ateneus i la societat civil en general han de desenvolupar un paper cabdal en el futur més immediat del país en l'estructuració de la societat i en els anhels col·lectius. És l'hora de continuar treballant plegats per garantir un país millor, més cohesionat socialment i cultural, i fer accessible la cultura a qualsevol ciutadà.

ICV-EUiA: Imprescindible, necessari en les seves aportacions i reflexions. Agent actiu en el disseny d'una política cultural que tingui present la gent. Que faci de la cultura un dret i un bé públic, no una mercaderia o un negoci. Necessitem fer cultura per a una ciutadania i una societat plenament democràtica. Valors, drets, diversitat, iniciatives, aprenentatges i coneixements són avui més necessaris que mai per fer front als reptes col·lectius.

Des de la Federació d'Ateneus creiem que els ateneus i les associacions són vertebradors de la societat civil catalana. Creieu que hi ha un reconeixement cap al sector?

ICV-EUiA: Al llarg de les respostes crec que hem deixat clar que cal més reconeixement, més diàleg i tenir més present les aportacions que des del tercer sector cultural aporteui i teneu capacitat de desplegar arreu del territori. Tots som necessaris, ningú sobra. Posem-nos-hi!

PP: Actualment la política i l'espai mediàtic catalans estan enfocats envers un únic tema, tota l'energia pública del país sembla encaminada cap a la secessió, deixant a un segon pla la resta de temes. Això fa perdre de vista la riquesa social i cultural de Catalunya i la feina que tantes associacions fan en àmbits molt diferents. Però crec que la societat sí que

reconeix la tasca dels ateneus. Les seves biblioteques estan molt ben valorades i cada cop són més els catalans que participen en alguna activitat (seminaris, cursos, etc.) d'algun ateneu.

CiU: Com hem dit anteriorment els ateneus configuren una de les xarxes d'equipaments culturals més grans del país i aquest actiu no es pot perdre ni deixar que deixi de ser un dels eixos vertebradors de la societat catalana.

Estem convençuts que una gran part de la ciutadania reconeix aquest paper desenvolupat pels ateneus al llarg dels seus gairebé 200 anys d'existència. Un bon exemple d'aquesta demostració és l'exposició «Catalunya, terra d'ateneus», que actualment és itinerant per diverses poblacions del país i on ens mostra la quantitat d'ateneus existents al país i la trajectòria global del moviment. Des del grup parlamentari de Convergència i Unió volem posar en valor la gran tasca que fan els ateneus arreu de tot el territori català, encoratjar-vos a seguir en aquesta tasca i posar-nos al vostre servei en tot allò que us puguem ser útils.

ERC: Aquest paper articulador, vertebrador de l'associacionisme, es va aconseguir de manera pausada, però inexorable. Hi ha mostres parcials i incompletes d'aquest reconeixement, com el que se li atorga a la Federació d'Ateneus en l'Acord amb la Generalitat de 2011, com a col·laboradora privilegiada amb l'Administració.

Ara, també és cert que queda molt camí per recórrer i no serà fins que les entitats associatives puguin arribar a assumir serveis per compte de l'Administració allà on aquesta no pot prestar-los, ja siguin culturals, esportius o artístics, com qualsevol altre prestador de serveis públics, que s'aconseguirà aquest ple reconeixement. Amb la peculiaritat que la prestació d'aquests serveis quedaria impregnada de les qualitats pròpies de l'associacionisme, dotant-los d'un inestimable valor públic.

La Candidatura d'Unitat Popular (CUP) en referència al qüestionari enviat per tal de participar en la revista *Ateneus*, ens ha fet arribar l'escrit que reproduïm a continuació en resposta a les preguntes anteriorment plantejades. Agraïm la seva col·laboració, així com les paraules adreçades de felicitació per la tasca i el trentè aniversari.

ELS PAÏSOS CATALANS, TERRA D'ATENEUS AHIR, AVUI I DEMÀ

Els ateneus i societats culturals i recreatives que engloba la Federació d'Ateneus són una de les herències més riques del moviment cultural popular del nostre país. De la capacitat de la nostra societat d'associar-se, de crear, d'interessar-se, de ser inquieta, de no estar-se quieta. En definitiva, de constituir i constituir-se col·lectivament a cada poble, a cada barri, tant en la vessant cultural, com en tantes altres vessants de la societat. Mantenir actiu el patrimoni i la xarxa d'equipaments i la programació cultural és una fita imprescindible per entendre'ns com a societat, en el seu passat i en el seu present.

La crisi d'una banda, però amb el teló de fons d'una societat cada cop més desestructurada pel capitalisme mercantilista, fan que, a més, la continuïtat de la Federació i de l'activitat de tots els seus centres associats sigui quasi heroica, només comprensible per la persistència i el compromís de molta gent. La cultura com a inversió pública viu, avui dia, una situació desastrosa. Amb més o menys consciència d'estar fent-ho, l'enduriment de les lleis d'espectacles (exigint requisits inassumibles i cars per al món associatiu) sumada a la dimissió de l'administració en la seva funció de suport financer i logístic a la producció cultural, estan dibuixant un marc desolador: només les grans companyies privades podran fer negoci amb la cultura, o bé les entitats que per la seva base social, financera i humana, puguin seguir fent front a la situació. Un panorama inadmissible.

El moviment ateneístic en aquesta terra d'ateneus és, no obstant això, avui més fèrtil que mai. I amb més projecció de futur que mai. Perquè entre d'altres, a la generació de centres culturals que s'agrupen sota la Federació d'Ateneus, s'hi ha de sumar els més de 150 casals i ateneus de nova creació que, des de fa tres anys, constitueixen la Trobada de Casals i Ateneus dels Països Catalans. No hi ha mes de l'any que no s'obrin nous casals i ateneus. Els darrers, a Sant Martí Sarroca (Alt Penedès) i a Alzira (la Ribera Alta), aquest mateix mes de novembre. Una nova generació que renova l'ateneisme com a moviment cultural de base, amb vocació de formació cultural de les classes populars i de formació crítica envers el poder i les relacions de dominació socials i nacionals.

Com veuen la Federació d'Ateneus...?

Hem preguntat a diferents institucions catalanes sobre la Federació d'Ateneus i això és el que ens han explicat.

INSTITUT RAMON MUNTANER (IRMU)

Creiem que des de la Federació d'Ateneus de Catalunya s'ha fet un esforç molt important aquests darrers anys per incrementar el suport a les entitats que en formen part i per fer-ne més visible la seva ingent activitat. Amb aquest objectiu la Federació d'Ateneus ha obert projectes i sobretot s'ha preocupat pels temes comunicatius i s'han centrat, tant en millorar la comunicació interna, com en la projecció del col·lectiu. Un exemple molt clar és la seva pàgina web, moderna i funcional, que convida a explorar-la.

Els ateneus es veuen obligats, com molts d'altres col·lectius, a continuar amb la seva activitat malgrat la situació de crisi, i això és més fàcil si es realitzen projectes en col·laboració, si es mancomunen serveis i se cerquen sinergies. La Federació ha de poder atendre les necessitats dels diferents ateneus individualment, però sobretot ha de pensar quines iniciatives tirar endavant perquè facilitin el dia a dia de les entitats federades. I finalment, té una altra tasca que no és fàcil, aconseguir que els ateneus que la integren es consciencïïn que pensant i actuant com a conjunt poden sortir reforçats individualment. Des de l'Institut Ramon Muntaner esperem que en uns anys, quan es torni a revisar la història de la Federació, ja hi puguin aparèixer alguns projectes que haguem pogut articular conjuntament. Els centres d'estudis locals i comarcals i els ateneus conflueixen en molts dels seus objectius i per tant hem de poder ser capaços de complementar-nos i crear projectes conjunts.

Esperem que les línies de treball que s'han obert aquests darrers anys i que han suposat un impuls important per a la Federació i per als ateneus que en formen part es consolidin en els propers anys. Fer cultura a peu de carrer no es fàcil, el dia a dia de les entitats és sempre complicat i més en els temps que corren, però treballant tots junts en xarxa sempre és més fàcil que es vagin obrint portes i superant els entrebancs.

RAMON ARNABAT, PROFESSOR D'HISTÒRIA DE LA URV

Els ateneus han tingut un paper fonamental al llarg de la història contemporània de Catalunya, i també durant aquests darrers 30 anys. Els ateneus han esdevingut uns espais de sociabilitat popular que han permès que la ciutadania es pugui formar, divertir i parlar i, ahora, són un vertebrador fonamental de Catalunya, junt a d'altres entitats i associacions que conformem allò que anomenem societat civil catalana. Els ateneus són, també, escoles de democràcia, uns espais i unes entitats on els ciutadans són protagonistes i prenen decisions.

En aquest marc, el paper de la Federació d'Ateneus de Catalunya ha complert una tasca importantíssima de coordinació, impuls i projecció dels ateneus catalans, que ha permès el seu manteniment i actualització als nous temps. La Federació ha donat visibilitat a una realitat dispersa i ha aconseguit que els conjunt d'ateneus catalans tinguin un protagonisme en la vida social i cultural del país que, d'altra manera, hagués estat impossible o molt difícil.

La Federació d'Ateneus ha de seguir treballant en les direccions actuals, però fent especial incidència en ajudar als ateneus a què puguin desenvolupar la seva tasca cultural i social amb les màximes garanties de quantitat i qualitat. En aquest sentit, la coordinació de programacions, l'intercanvi d'experiències, els projectes conjunts, com les activitats relacionades amb la commemoració del Tricentenari del 1714, l'assessorament i la innovació, em semblen bàsiques.

Una tasca important que pot, i ha de realitzar la coordinadora, és la de donar viabilitat a projectes d'algun ateneu que siguin vàlids per a la resta (obres de teatre, muntatges musicals, creacions artístiques), i fer difusió de les bones pràctiques que cada ateneu pugui desplegar, entre els altres ateneus.

Alhora, cal demanar a la Federació que no es limiti a acompanyar als ateneus en el seu dia a dia, sinó que sigui capaç d'anar més enllà, de preveure escenaris de futur i de plantejar i replantejar el paper dels ateneus en ells, per tal que en surtin reforçats.

A la Federació d'Ateneus i als ateneus, els desitjo una llarga vida plena d'encerts. Que segueixin impulsant i projectant la tasca dels ateneus ajudant-los a donar el pas endavant necessari per tal que, sense abandonar la història i la trajectòria, puguin seguir sent un dels pals de paller de la societat civil catalana.

FEDERACIÓ DE CORS DE CLAVÉ

Des de la Federació de Cors de Clavé, la tasca realitzada per la Federació d'Ateneus la considerem molt ben feta i positiva. Les Societats Corals i els ateneus han estat el pal del paller de la Cultura Popular i Tradicional i l'Associacionisme del nostre país.

Estimem que la Federació d'Ateneus hauria de continuar desenvolupant la tasca que ha realitzat fins ara i seguir treballant perquè la nostra societat civil pugui ser el que vulgui ser.

Desitgem que la Federació pugui complir molts anys més i ampliar els seus horitzons, i a la vegada superar les diferents dificultats, econòmiques, socials i culturals que estem vivint aquests moments tant transcendents pel nostre país.

xarxanet.org

Entitats i voluntaris per un món millor

XARXANET.ORG

La Federació ha col·laborat de manera meritòria a fer que els ateneus passin de ser un fenomen local a ser un fenomen nacional. Durant aquests anys ha ajudat a visualitzar al conjunt de la societat la potència i arrelament d'aquest model d'associacionisme català, fent-lo transcendir del seu àmbit concret dels barris i viles.

Un altre fet destacat és que també ha ajudat a què els directius d'aquests ateneus siguin conscients que les seves necessitats, valors i problemàtiques són compartides per moltes altres organitzacions. No és el mateix «saber» que existeixen entitats semblants a la teva, que disposar d'una organització que de manera sistemàtica organitza trobades, premis, publicacions, assessorament i serveis comuns que ajuden a consolidar una identitat tant potent com la dels ateneus.

Creiem que cal reforçar algunes línies que ja s'han començat els darrers anys. Una d'aquestes línies és la de detectar les bones pràctiques que es donen en els diferents ateneus, en qualsevol àmbit. Així, en gestió participativa, en innovació temàtica, en relleu generacional, en gestió del patrimoni..., hi ha moltes entitats que estan innovant i aquest coneixement cal que sigui compartit amb la resta d'ateneus per poder-lo adaptar a les pròpies entitats.

Una segona línia és seguir connectant el món dels ateneus amb el món de l'associacionisme i el voluntariat en general, ja que bona part de les seves necessitats i reptes són també comuns a la resta d'entitats no lucratives.

Finalment, continuar treballant perquè l'administració valori l'elevat nivell d'impacte social que tenen els ateneus i que, per tant, es doni el valor que li correspon a la seva existència. Cal continuar fent recerca sobre l'impacte directe i indirecte de l'acció comunitària, social i cultural dels ateneus. En un futur on només avançaran els programes i projectes que siguin solvents i eficients, el món ateneístic ha de fer valer la seva altíssima capacitat d'incidència i èxit socials.

A la Federació li desitgem que segueixi sent útil a tots els ateneus, casals, centres, círcols, fomentos i tot tipus d'entitats socioculturals que hi hagi a Catalunya i que n'aplegui cada vegada més.

Un segon desig és que aprofiti per mostrar al món els valors dels ateneus catalans i, en general, de l'associacionisme català. Davant del moment en què es troba el nostre país, molts ciutadans del món es preguntaran què és Catalunya, més enllà de les marques turístiques i el futbol. Amb quina idea relacionaran Catalunya? Els ateneus, igual que certs elements de la cultura popular i tradicional, i l'educació en el lleure, conreen de manera esplèndida una sèrie de valors molt buscats en el món d'avui: participació ciutadana, empoderament, compromís local i comunitari, intergeneracionalitat i equilibri entre tradició i innovació. De la mateixa manera que hem d'estar oberts al món per conèixer les tendències globals, hem de ser prou ambiciosos per mostrar aquests models enfora, tot esperant que puguin ser útils a la resta del món.

FEDERACIÓ DE TEATRE AMATEUR

Valorar la tasca d'una Federació no és feina senzilla. Són molts els papers que aquesta representa i cadascun d'ells té la seva dificultat i, com en una comèdia, un drama o bé un musical, van dirigits a diferents públics. Les funcions de la Federació d'Ateneus varien segons les necessitats de cada entitat. La Federació de Grups Amateurs de Teatre de Catalunya no pot valorar la feina que fa la Federació d'Ateneus. L'ha de recolzar i respectar! Qui l'ha de valorar són les entitats que en formen part. Sí que hem de dir que, com és normal dins d'un món on l'associacionisme és ben present, hi ha entitats que són membres de la Federació d'Ateneus i grups d'aquestes entitats que són membres de la Federació de Grups Amateurs de Teatre. També volem destacar l'interès que la Federació d'Ateneus ha mostrat aquests darrers anys per obrir altres vies i camins els quals proporcionen a la Federació, als seus membres i a altres entitats properes, uns nous, més amples i més ambiciosos projectes, que ara són realitat: la creació de l'Ens d'Associacionisme Cultural, on hi tenen cabuda aquelles entitats que creuen en aquesta realitat tan arrelada al nostre país, i l'organització de l'Espai A, oferint a ateneus i grups amateurs de teatre la possibilitat de compartir els seus béns i fruits.

En un futur, la Federació d'Ateneus hauria d'oferir uns serveis útils, necessaris, còmodes i senzills d'utilitzar. La Federació ha d'estar a l'abast de totes les seves entitats, ha de ser fàcil de trobar quan se la busca; ha de fer el paper dels pares, que sempre hi són, però només se'ls veu quan se'ls necessita. Mentrestant ha d'anar fent la seva feina, ben feta, de servei, de trobar recursos, d'ajudar a créixer, a consolidar, sense perdre mai l'oportunitat de tenir present el que una federació fa: per un costat unir, agrupar, treballar pels seus ateneus i associats, i per l'altre, seguir a la recerca de nous camins en la relació amb d'altres entitats i federacions del món de l'associacionisme cultural.

Desitjos de felicitat és el que volem per la Federació d'Ateneus pels propers 30 anys. Que, com en sortir d'una estrena teatral que ens deixa contents i satisfets, hi hagi prou optimisme per tirar endavant iniciatives, tant velles com noves. Que augmenti el nombre d'entitats associades de la mateixa manera que nosaltres volem que augmentin les xifres d'espectadors. Que es compleixin tots els objectius que de ben segur aniran planificant i teixint en els propers anys. I, seguint les «normes» teatrals dalt d'un escenari moments abans de començar, «molta merda»!

Co NC A

Consell Nacional
de la Cultura i de les Arts

CONCA

Els ateneus són institucions sovint amb una llarga i fecunda història i constitueixen un dels eixos principals de cohesió i d'articulació de la vida associativa des del punt de vista cultural (especialment pel que fa a l'accés a la lectura, a la divulgació cultural i a l'experiència activa en el camp de la cultura popular i tradicional). En els darrers trenta anys, a més, han desenvolupat una tasca rellevant en àmbits com la recuperació del patrimoni i la dinamització dels equipaments culturals, i, gràcies a la labor impulsada des de la Federació, han avançat en l'establiment de sinergies i de mecanismes de coordinació dels ateneus en aspectes transversals de la seva organització que permeten rendibilitzar millor els recursos disponibles. Per últim és interessant, també, assenyalar l'esforç conjunt que s'ha fet per a la difusió i la projecció de tota la seva tasca.

Un dels objectius fonamentals de les federacions, i aquesta no n'hauria de ser una excepció, és coordinar les entitats que s'hi agrupen. En aquest sentit, doncs, la Federació ha de treballar per reforçar el prestigi i la consideració públiques del moviment ateneístic, ha d'actuar com a interlocutor davant de les administracions públiques per vehicular l'indispensable compromís cívic i cultural dels sectors més dinàmics de la nostra societat en aquesta nova etapa de la nostra història col·lectiva i ha de reforçar precisament els espais de cooperació entre els ateneus en tots aquells aspectes que permetin de ser considerats d'una mateixa manera amb independència de la ubicació geogràfica dels ateneus (assegurances, publicitat i difusió, intercanvi de projectes i experiències, etc.). Així mateix la realitat tan capil·lar del món ateneístic de Catalunya hauria de permetre consolidar una veritable xarxa d'espais que garantissin programacions estables de projectes i productes culturals d'arreu del territori.

Esperem que en el futur tingui, com a mínim, la mateixa capacitat que ha demostrat fins ara per poder continuar treballant al servei d'un món ateneístic més potent, més dinàmic, més atent a les transformacions que vivim, a fi de situar-lo en millors condicions per afrontar amb èxit els reptes que afecten avui la societat catalana i especialment el món de la cultura.

Ferran Mascarell: Conseller de cultura de la Generalitat.

«La Federació és un interlocutor imprescindible per l'Administració»

Historiador i actual conseller de Cultura de la Generalitat des de l'any 2010 per la IX legislatura, Ferran Mascarell ha estat vinculat des de petit al moviment ateneístic a través de l'Ateneu de Sant Just Desvern, «on em vaig fer gran». Un cop finalitzada la universitat va iniciar una tesina sobre els ateneus catalans, que no va poder completar a causa de la manca de temps i l'estat en què es trobava l'arxiu del Govern Civil a Barcelona a finals dels anys 70. El tercer nexa amb el món ateneístic el relaciona amb l'Ateneu Barcelonès, del qual va ser vicepresident des del 2007 fins al 2010 i al qual continua molt vinculat.

«El 80 van ser moments de represa, en els quals era necessari i natural que es creessin federacions.»

En l'afany i voluntat de ser útils als nostres federats estem redactant un Pla Estratègic que publicarem a finals d'any. Per aquest motiu ens interessa molt conèixer l'opinió de personalitats i experts del món ateneístic i cultural. Considera que la Federació d'Ateneus és, actualment, un interlocutor vàlid amb l'Administració?

No només és un interlocutor vàlid, sinó imprescindible. Crec que ha fet molt bona feina i el fet de poder tenir, en un àmbit tan ampli i divers com és el dels ateneus, un instrument com és la Federació d'Ateneus em sembla importantíssim. I estic convençut que la situació actual dels ateneus és conseqüència, evidentment, de la tasca de cada entitat, però també de la feina feta per la Federació.

A principis dels 80, coincidint amb la fundació de la Federació d'Ateneus, neixen altres federacions catalanes i es comença a organitzar el que és el teixit associatiu català. Quina funció tenien aquestes federacions?

Els primers anys de la dècada dels 80 van ser moments de represa, en els quals era necessari i natural que es creessin totes aquestes federacions. De fet, jo en vaig fundar una, de federació, concretament l'APPEC, l'Associació de Publicacions Periòdiques en Català, i en vaig ser el primer president. I la vam crear perquè consideràvem que calia un mecanisme d'interlocució vàlid amb l'Administració pública.

En aquest context de represa i el que significava aquella voluntat de desarticulació amb el franquisme, és natural que sorgissin aquests instruments de relació amb el món públic i amb el conjunt de la societat. I un altre factor, més específic del vostre àmbit, és la nova emergència del que en podríem dir la cultura popular i les eines de cultura popular, que durant anys havien quedat més amagades.

En el moment en què es funda la Federació d'Ateneus, un dels objectius principals era el d'aglutinar i cohesionar el moviment. Quin paper creu que ha de jugar trenta anys després?

El paper de representació encara hi ha de ser, el que passa és que actualment l'entorn social ha canviat i hi ha funcions noves. El més important és tenir en

compte que, en aquests trenta anys, el paper de les presencialitats ha canviat i entren en joc les presencialitats virtuals, és a dir, tot allò que passa per la no presencialitat. Però precisament tots aquells que estem al món dels ateneus sabem que, ara més que mai, el paper del que és presencial és vital i decisiu. Per tant, diria que la principal missió de les federacions és tornar a posar la veritat sobre la taula, i dir que aquestes associacions i entitats no són cosa del

passat. Són, més que mai, l'exemple de la compatibilitat entre la virtualitat i la presencialitat. Com més virtual és el món, més necessitat de presencialitat té la gent.

I això jo ho he viscut com a vicepresident de l'Ateneu Barcelonès. Qui no havia mai estat a l'Ateneu tenia una sèrie de prejudicis: antic, tancat, conservador. I jo els explicava que ben al contrari, l'Ateneu és un exemple de modernitat perquè dóna la possibilitat de contacte entre persones que el que busquen és contrastar, l'encontre i el contacte, el coneixement i la comoditat. Estem convençuts erròniament del fet que la virtualitat vol dir voluntat d'aïllament. És exactament el contrari. Com més virtualitat hi ha, més desig de presencialitat tenim.

De fet ens agrada remarcar aquesta doble funció dels ateneus: la de continuïtat i la de canvi.

Sobre aquest tema vaig realitzar una ponència coincidint amb el 150è aniversari de l'Ateneu Barcelonès, on reflexionava precisament sobre la continuïtat i el canvi, la virtualitat i la intergeneracionalitat.

Sempre he pensat que les conferències de l'Ateneu Barcelonès tenen tant d'èxit, precisament, perquè, en un moment en què rebem una gran quantitat d'informació, el format conferència aporta la possibilitat de contrastar-la amb persones de referència.

Mentre realitzàvem el nou Pla Estratègic de la Federació hem detectat que hi ha necessitats que trenta anys després continuen estant a l'ordre del dia, com són la representativitat, la visibilitat del moviment i l'acompanyament.

Crec que aquestes funcions són completament compatibles, donar visibilitat al moviment, acompanyar i representar els ateneus en el seu conjunt, amb mancomunar serveis.

En els darrers anys ens hem centrat, precisament, a oferir serveis en funció de les necessitats de les entitats federades.

Jo diria que tot el que es pot confederar, en el millor sentit de la paraula, per oferir eines estructurals que siguin assequibles i assumibles per a les entitats és

«L'ateneu és un exemple de modernitat perquè dóna la possibilitat de contacte entre persones que busquen contrastar, l'encontre i el contacte, el coneixement i la comoditat».

Fragment del discurs del 150è aniversari de l'Ateneu Barcelonès:

La puixança actual de l'Ateneu reforça la idea que les societats avancen creant coses noves, però sense liquidar necessàriament les velles.

L'Ateneu remarca que la relació entre allò que és nou i allò que és vell no es pot simplificar. Les novetats suposen progrés i també amenaces. Sovint les coses velles actuen com antídots davant les possibles perversions no previstes en allò que és nou.

L'Ateneu serà important de cara al futur perquè posa en relleu que l'era de la comunicació virtual no necessàriament nega el desig de cultura presencial.

Com serà important perquè cada dia és més clar que els ciutadans busquem, a través de la reflexió compartida, la manera de pair la quantitat increïble de missatges que rebem i de desxifrar-ne el valor i el sentit.

Encara més. L'Ateneu serà important perquè és un lloc de participació. Els experts alerten sobre l'amenaça que suposa la inhibició social de la gent com a conseqüència de la crisi dels sistemes de representació política. Els ateneus són llocs de compromís cívic amb la cultura, les ciutats i el país.

Més motius per preveure un futur transcendent per als ateneus: els sociòlegs alerten sobre la creixent incapacitat de dialogar que manifesten les nostres societats i els ateneus contradiuen aquesta tendència. Els ateneus són llocs de diàleg entre opinions disperses, cultures diferents, ideologies oposades, generacions distintes.

(Ferran Mascarell)

positiu. Probablement aquesta tasca permet, no només ajudar les entitats, sinó que dona una imatge més global del que representa el moviment ate-neístic.

Cada barri, cada poble té el seu ateneu, i donar-li dimensió global al moviment és complicat. I no només passa amb els ateneus, sinó amb tots els equipaments, per exemple amb les biblioteques. Si sumes el seu pes, te n'adones que hi ha 25 milions d'usos, més de dos milions de persones registrades en 363 biblioteques, i veus que potser el centre cultural més important de Catalunya es diu biblioteca.

En aquest sentit, i per primera vegada, l'any 2012 vam realitzar un anuari on queda palès precisament aquest pes quantitatiu del moviment.

Tenim més d'un milió i mig d'usuaris i sabem que, per exemple, només entre el 6 % i el 12 % del total del pressupost de les entitats prové d'ajuts de l'Administració.

És molt important tenir aquesta visió general per poder mostrar la realitat del moviment en la seva globalitat. Ens convé tenir-ho ben present.

En diverses ocasions li hem sentit dir que en els darrers vint-i-cinc anys s'ha creat una complexa xarxa d'estructures culturals arreu del país. Quin paper hi poden jugar els ateneus?

El nostre problema és que hem creat l'estructura cultural bàsica del país de manera molt erràtica. Amb algun prejudici, fins i tot. M'explicaré: als anys 80 la societat catalana tenia necessitat d'anar molt de pressa

per sortir com més aviat millor d'allà on veníem. I anar molt de pressa volia dir, entre moltes altres coses, crear un teixit institucional cultural erràtic, fet de mala manera i amb estructures depauperades per la pressió del franquisme. En aquell moment, impulsats també per la il·lusió d'aquells anys, des dels ajuntaments, les diputacions i la Generalitat, cadascú va fer la seva i es van anar construint les actuals estructures culturals.

Què significa aquella actitud tan voluntariosa de fer coses? Jo diria que és una mirada incorrecta a tot allò que heretem del passat. Per exemple: la passió per fer centres cívics. Crec que no es correspon amb el que hauria pogut ser un bon aprofitament de la tradició ateneística. En sóc completament conscient.

Als anys 80, els ajuntaments, que acabaven de reiniciar-se i que havien pensat molt en l'urbanisme, en la cohesió social, comencen a transformar les ciutats ràpidament. I en aquest context moltes de les institucions centenàries vénen a ser considerades estructures del passat i es deixa de banda el potencial que tenien. Però, d'altra banda, també és possible que els ateneus no fessin una obertura ràpida cap a l'exterior i això comportés que es quedessin en terra de ningú.

Es va ser una mica injust amb la tradició ateneística i amb la seva aportació cultural. Però el que han fet

magníficament bé els ateneus i la Federació ha sigut resistir. Perquè arribats a un cert moment haurien pogut morir per inanició i, en canvi, poc o molt, els ateneus avui tenen presència sòlida i han recuperat el seu pes dins la societat.

I probablement ara, veient la feina feta, jo diria que en termes de futur, com a espai cívic de cultura, els ateneus són eines imprescindibles i més importants que mai en termes també intergeneracionals, com ja comentava en el discurs de l'Ateneu Barcelonès.

Amb l'actual context de crisi econòmica hem pogut percebre un canvi de discurs i de tendència des de l'Administració envers els ateneus. Què s'ha de fer per garantir que d'aquí a uns anys, quan torni la bonança econòmica, no es començin els errors del passat ni es prescindeixi dels ateneus?

Crec, personalment, que en l'horitzó dels pròxims vint-i-cinc anys això no tornarà a passar. L'única virtut que haurà tingut aquesta crisi és que haurà donat valor a la racionalitat pública per un període llarg de temps. La despesa pública trigarà molt a ser expansiva com ho va ser als anys 80 i 90, entre altres coses perquè ens costarà molt pagar els excessos d'aquests anys.

publicitat

KBQ 'FAN Marketing i Publicitat, S.L.	MANIPULACIONS Mailings, embossaments, campanyes promocionals	DISTRIBUCIONS Embustiades, paqueteria
93 575 06 91 www.kbqfan.com kbqfan@kbqfan.com	 Manipulem les vostres revistes i les enviem 0,0735 € 10 % dte. entitats federades	

Crec que hem entrat en una fase en què el model d'estat del benestar té dificultats. No hem de pensar que s'ha acabat, sinó que l'hem de reformular, matisar, fer-lo més sostenible. Però en els pròxims anys hi haurà un aprofitament dels recursos que tenim i aquest fet anirà interrelacionat amb la capacitat de cada sector de ser propositiu i la capacitat de l'Administració de dialogar-hi.

«És important tenir una societat civil forta que es desplegui a través de moltes estructures de societat com són els ateneus»

A banda de l'ajuda econòmica, quins recursos té l'Administració per ajudar el moviment ateneístic?

El que ha de fer bàsicament l'Administració és confiar-hi i crear oportunitats perquè la iniciativa cívica, com ho és un ateneu, o la creativa, si parlem en termes individuals, es desplegui. Crear unes condicions i unes regles del joc propícies i no fer-li la competència.

I allà on aquesta iniciativa no existeix, amb la màxima aliança amb la vida cívica, crear-hi un equipament públic. I entenc públic l'espai i no el funcionament. Hem d'aprendre a separar-ho, perquè encara hi ha reminiscències dels 80 i 90, on es va suposar que tot havia de tenir una dimensió necessàriament pública, en el sentit tradicional de la paraula.

Ara veiem que un ateneu amb una mica de suport públic pot funcionar millor que un equipament totalment públic que fa una funció semblant. Hem d'entendre quin paper ha de fer cadascú. Personalment em sembla bé que hi hagi interacció, però no que l'Administració pública faci, en l'àmbit de la cultura i del desenvolupament cívic, funcions que pot fer la mateixa societat civil.

I en l'àmbit legislatiu? Perquè l'any 2010 es va fer la llei d'espectacles, que impactava directament en el nostre sector, amb una sèrie de normatives i obligacions sense tenir en compte els equipaments ja existents al territori. Podrem canviar-ho?

En l'àmbit ateneístic, per poc que vosaltres des de la Federació ens proposeu, crec que es podrà canviar.

Ara s'ha dibuixat un ideal, però és necessari posar límits; on els equipaments nous juguin amb unes

regles del joc, però que aquestes no es facin extensives de manera indiscriminada. Ara bé, si hi ha algun ateneu que en termes de seguretat no és viable, s'ha de canviar, però sense anar més enllà del que és estrictament imprescindible.

Precisament, fa uns dies, el Centre Moral de Gràcia aconseguia la llicència d'activitats, i dues entitats més de Barcelona estan en procés d'obtenir-la, gràcies a una ajuda que ha concedit l'Ajuntament de Barcelona. És l'equivalent del

Pla Ateneus, que, precisamen, quan era conseller fa uns anys, vostè mateix va impulsar. Podem esperar que en els pròxims anys se'l pugui recuperar?

Absolutament. L'any 2006 vam fer, en poc més de 7 mesos, un Pla Ateneus amb un milió vuit-cents mil euros, i sembla mentida a la quantitat de llocs on vam poder arribar. Encara ara quan visito el territori hi ha gent que em dóna les gràcies per haver arreglat aquella paret o aquella gotera. La gent se'n recorda molt.

Us ben asseguro que, si fa un any la situació econòmica ens ho hagués permès, ja l'hauríem recuperat, perquè hi crec molt. Penso que els ateneus representen la capacitat emprenedora dels barris i ciutats de Catalunya, però malauradament l'actual situació econòmica no ens ho ha permès.

Pel que fa a les subvencions ordinàries, en els darrers anys ha desaparegut el Fons de Caixes, teniu previst substituir-lo d'alguna manera?

Hem anat suplint el que hem pogut, però en la seva totalitat serà impossible. Tot i que he de dir que la partida destinada als ateneus no era exagerada i, per tant, ens ha estat més fàcil suplir-la, ara bé, no us sabria dir si globalment hem arribat al 100 %.

Jo crec que l'àmbit cultural té un problema seriós de finançament. Ens passem el dia dient que Catalunya és cultura, però a l'hora de la veritat no l'havíem aconseguit ubicar en els pressupostos generals. «És cultura», però només érem el 0,7 o el 0,8 del pressupost general de la Generalitat. El 2006, quan vaig deixar la Conselleria de Cultura, havia aconseguit fer el pressupost més alt en cultura que s'havia fet mai. I avui en dia, en canvi, estic administrant un pressupost que està deu anys enrere. Hem perdut pràcticament deu anys de pressupost.

Aquest és el punt on estem treballant ara, i ens haurem d'adaptar als nous temps. O ens espavilem una mica i afegim un canvi notable al finançament de Catalunya, o en els propers quatre o cinc anys seguirem patint molt.

O aconseguim que el Parlament de Catalunya tingui capacitat per administrar els recursos i la riquesa que generem, o, si això no succeeix, haurem d'anar inventant coses, algunes estructurals, i que seran per sempre, com per exemple la manera de finançar el cinema. Perquè, si trobem una alternativa, podrem destinar aquests diners a finançar una altra cosa.

Parlàvem, al principi, del relleu generacional. Un problema freqüent que detectem és l'envelliment de les juntes directives. Què podríem fer per evitar-ho?

És complicat de dir, ja que els ateneus entre ells són molt diferents. En el cas de l'Ateneu Barcelonès – que és el que conec més, però que probablement és un cas una mica diferent a tants altres ateneus –, nosaltres el que vam fer va ser evitar que a les eleccions les persones es poguessin presentar més de dues vegades seguides, un màxim de sis anys. I paral·lelament vam incentivar que a les llistes s'hi presentessin també joves. D'aquesta manera ens assegurem que hi hagi una certa continuïtat.

En el cas de les darreres eleccions, on precisament em vaig presentar jo mateix, però vaig haver de renunciar a la presidència a favor de Francesc Cabana per acceptar el càrrec de conseller, vam anar a buscar dues persones joves per demanar-los de formar part de la nostra llista. Però les vam haver d'anar a buscar, perquè no hi havia cap altra manera.

Jo diria que aquest sistema seria una bona idea per ajudar les entitats.

Els ateneus ens sentim estructures de país. Quin paper creus que jugarem en un futur?

Primer de tot, crec que no s'hauria de considerar que els ateneus siguin estructures d'estat o de país, sinó estructures de societat. En el sentit que les estructures d'estat són els estris que un estat té i, com que nosaltres estem mancats d'estat, ho posem tot en un mateix sac. Però en realitat ho són el Parlament, el Govern, el Tribunal de Comptes, l'estructura cultural pública.

Però al costat de tot això, que ha de ser eficient, petit i molt democràtic, s'ha de complementar amb estructures de societat, com ho són els ateneus.

I si Catalunya existeix i és com és, és perquè hem tingut entitats que, com els ateneus, han sabut fer algunes de les funcions que tenen a veure amb les estructures d'estat inexistents. Per exemple, tota la part formativa que fan els ateneus, que fa vuitanta anys van ser el principal centre de formació dels obrers de Catalunya. Per tant, eren estructures de societat que compensaven la ineficiència de les estructures d'estat.

Jo crec que és important que, d'una banda, els ateneus s'autovalorin com a estructures de societat, però, d'una altra, que comencem a diferenciar-les. Crec que l'estat ha de ser prim i ha de tenir una sola missió, que és el benestar de la gent i que el país sigui culte i educat. I per fer això possible necessita una societat civil forta i compacta i ha de tenir les seves eines i les seves estructures. A Catalunya correm el petit risc de pensar que una cosa i l'altra són la mateixa. No, no. Jo, que sóc defensor d'un estat propi, també crec que s'ha de tenir una societat civil molt forta, necessàriament, i crec que aquesta societat civil es desplega a través de moltes estructures de societat com són els ateneus.

publicitat

FROYA

AL SERVEI DEL TEATRE

686 802 064 / 629 348 870

www.froya.es comercial@froya.es / info@froya.es

Restauració i entapissat de butaques i cadires

Cadira Teià

Cambra negra amb cametes giratòries, amb teló principal i de fons

Cametes, bambolines i cortinatges i tot tipus de telons

Escales d'accés

Suplements infantils per a butaques

Redisseny d'espais per a l'espectador: projectes i realitzacions

Pintes, politges, barres, cordes i estacades

Barres de llum, motoritzacions i elements de seguretat

Entapissat butaques

Cadira Teià

Teló principal

Escales accés

Pintes, cordes i politges

30 anys de la Federació d'Ateneus de Catalunya: Les veus dels seus presidents(II)

Han passat 30 anys des de la fundació de la Federació d'Ateneus de Catalunya i en aquestes tres dècades s'hi han sumat 160 entitats, s'han celebrat tres Congressos, vint-i-quatre edicions dels Premis Ateneus i s'han posat en marxa nombrosos projectes. L'any 2012 es va inaugurar l'exposició itinerant «Catalunya, terra d'ateneus» per donar a conèixer el moviment ateneístic a la ciutadania. I està previst que el gener del 2014 vegi la llum el llibre que recull la història dels ateneus i el desplegament del nou pla estratègic en el que s'està treballant actualment que ha de marcar els passos a seguir per la FAC fins l'any 2020.

EL REpte D'AGLUTINAR I DONAR FORÇA

El dia 23 d'octubre de 1983 es signava al Centre de Lectura de Reus l'acta fundacional de la Federació d'Ateneus de Catalunya. Vint-i-dos entitats van participar en el tercer Congrés d'Ateneus que va finalitzar amb la fundació de la Federació.

Els objectius fundacionals establerts van ser:

- Interrelacionar els ateneus en el sentit més ampli i donar-los força per la defensa dels interessos que els són propis.
- La Federació està disposada a col·laborar amb les institucions públiques o privades i amb qualsevol altre agrupament d'entitats amb finalitats culturals.

Aquests objectius generals es van anar concretant a mesura que sorgien les demandes per part de les entitats i s'identificaven els problemes i necessitats del moviment associatiu.

ELS 25 ANYS I EL 5è CONGRÉS

L'any 2008 coincidint amb la celebració del 5è Congrés i els 25 anys de la Federació es va establir que els reptes de la FAC eren «**contribuir a l'enfortiment de la societat civil, defensar els interessos comuns de les entitats membres, prestar serveis i elaborar un discurs ideològic per posicionar les entitats socioculturals.**»

Pere-Joan Pujol, president de FAC l'any 2008, inaugura el 5è Congrés.

CONCLUSIONS DEL 5è CONGRÉS

REPTES I OBJECTIUS DE LA FAC:

- Generar opinió
- Ser grup de pressió i referència
- Treballar en xarxa amb les federacions que aglutinen la resta d'activitats que hi ha dins les entitats federades
- Donar visibilitat al moviment i a les seves activitats
- Facilitar el coneixement entre les entitats federades
- Impulsar la implantació territorial de la FAC
- Apropar-se i fer propera la realitat de les entitats socioculturals
- Donar servei a les entitats
- Facilitar el treball en xarxa i l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació
- Promoure la participació de les entitats a la FAC

I en les conclusions d'aquest 5è Congrés es va presentar un manifest que establia, entre moltes altres coses, la necessitat de reivindicar un major reconeixement i suport a la tasca de les entitats com a referència del teixit associatiu sociocultural català. S'establia també la voluntat de reforçar les activitats, millorar la relació amb l'administració pública i aconseguir major repercussió en els mitjans de comunicació. S'atorgava al patrimoni, el tangible i l'intangible com a prioritat alhora de preservar-lo i es reconeixia la FAC com a òrgan legitimat per tal de generar opinió i discurs, treballar en xarxa i reforçar el moviment.

SERVEIS, RECONeixEMENT I INFORMACIÓ

«La Federació d'Ateneus ofereix als seus associats diferents eines. D'una banda una estructura de serveis que posa al seu abast assessoraments bàsics per millorar la gestió de les entitats. I de l'altra tre-

ballem en xarxa i intentem consolidar processos entre ateneus que aporten un bagatge i una potencialitat que de manera individual no podrien tenir, i els hi donem una representativitat i busquem un reconeixement per part de l'Administració». En aquest sentit Salvador Casals, actual president de la Federació té molt clar que «la força del treball en xarxa i la feina feta de representació davant els ateneus, està generant una inèrcia de futur positiva per tots els ateneus per aconseguir aquest caire unificador i de futur que tots perseguim».

Actualment la Federació treballa pel **reconeixement** de la tasca que fan les entitats culturals catalanes. Ofereix **informació i formació** a les entitats federades i serveis per tal de facilitar-ne la gestió i potenciar les **activitats que ofereixen a la ciutadania**. Fomenta el **treball en xarxa** i l'intercanvi d'experiències entre les associacions i defensa els drets de les entitats federades a la vegada que **promou el seu model associatiu i la gestió ciutadana**.

EL TREBALL INSTITUCIONAL

La feina constant de reunions amb administracions locals, supramunicipals, autonòmica i estatal han fet que la Federació s'hagi convertit en un interlocutor vàlid que treballa dia a dia per esdevenir imprescindible. L'any 2011 es va presentar un Acord de País entre la Generalitat Catalunya i la Federació, un acord on es reconeix i es potencia el paper del «moviment ateneístic com un dels eixos vertebradors de la cultura i la societat catalanes». Aquest acord situa les entitats federades com a col·laboradores directes de l'Administració a l'hora d'oferir el seu espai, els seus serveis i la seva experiència a favor de la ciutadania.

Durant l'any 2012 es va engegar el projecte de Turisme Ateneístic amb l'objectiu d'intercanviar experiències amb ateneus d'altres punts de l'Estat. De moment s'ha visitat la Comunitat Valenciana, Andalusia i Madrid. Aquestes visites ens han servit per conèixer altres realitats associatives i augmentar la projecció exterior de la FAC.

ESPAI A

L'Espai A és un circuit d'arts escèniques amateurs creat l'any 2011 amb l'objectiu de fer una programació estable i posar a l'abast del públic en general, produccions de qualitat dins els àmbits del teatre, cant, dansa i música, així com també potenciar i impulsar la creació de nous públics, augmentar l'ús dels espais escènics dels ateneus i oferir nous canals per l'explotació de les produccions amateurs.

L'Espai A és una unió d'esforços de diversos agents culturals del país, amb el suport de la Direcció General de Cultura Popular, Associacionisme i Acció Culturals del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, coordinat per la Federació d'Ateneus de Catalunya i amb la col·laboració de Moviment Coral Català, Federació de Grups Amateurs de Teatre de Catalunya, Federació Catalana de Societats Musicals i Agrupament d'Esbarts Dansaires.

El 2014 serà la tercera edició de l'Espai A, amb una cinquantena de funcions arreu de Catalunya de febrer a maig.

EL CLUB DEL DIRECTIU

De la voluntat de la FAC de mantenir els representants de les entitats ben informats neix el *Club del Directiu*. Ofereix informació i facilitats en la gestió del dia a dia a través d'un carnet amb avantatges i descomptes; inclou l'enviament d'SMS per informar de convocatòries, ajuts i esdeveniments importants; l'enviament de l'*InfoFAC* en format digital; la Revista *Ateneus* de forma gratuïta a l'adreça particular i el butlletí electrònic InfoDirectius setmanal.

Ser del Club és gratuït i en poden formar part tots els membres de la Junta Directiva i treballadors amb responsabilitats directives i de coordinació de les entitats federades.

TREBALL EN XARXA I VISUALITZACIÓ DEL MOVIMENT

El treball conjunt amb altres organitzacions, no només amb les administracions, crea un teixit compacte que permet unir esforços, optimitzar recursos i aconseguir més força i visibilitat per al col·lectiu. Per aquest motiu la Federació forma part del Consell d'Associacions de Barcelona (CAB) on el seu representant n'ocupa la presidència des del 2012.

D'altra banda la Federació forma part del projecte Xarxanet.org des dels seus inicis, ara ja fa més de 10 anys. Aquest portal amb informació i recursos sobre l'associacionisme i el voluntariat difon activitats i comparteix reflexions entorn del moviment associatiu català i ofereix recursos i activitats.

EL VALOR AFEGIT DE LA FEDERACIÓ

Un dels pilars bàsics en el que s'ha treballat intensament des de la FAC és la comunicació amb les entitats. «Entenem que la informació és clau» i en aquest sentit s'han establert mecanismes per informar puntualment de totes aquelles notícies i oportunitats d'interès pel teixit sociocultural.

Aquesta comunicació interna es duu a terme mitjançant un butlletí electrònic setmanal, l'*InfoDirectiu*, dirigit a les entitats i als membres del Club del Directiu; i la publicació de la revista interna d'informació trimestral, *InfoFAC*, que s'envia en format paper a les entitats i en format digital als membres del Club del Directiu.

Aquesta tasca informativa es completa amb informació immediata a través de comunicats especials, la redacció d'informes i resums, la publicació de notícies a la pàgina web i l'enviament d'SMS.

PREMIS ATENEUS

Des de 1989 es convoquen sense interrupcions els Premis Ateneus, un acte de reconeixement a l'esforç i la tasca que diàriament desenvolupen els ateneus i associacions culturals del nostre

país. Es premien les iniciatives més innovadores i exemplars que s'han dut a terme i també les propostes dels joves en una menció especial del Premi Jove, proposa! nascut el 2008. El 2012 s'ha creat la figura de l'Ambaixador dels Ateneus, que durant un any serà l'encarregat de difondre els valors i les tasques de les entitats socioculturals catalanes.

I l'any 2013 gràcies a un conveni amb la Federació Catalana del Voluntariat Social s'ha decidit concedir un reconeixement a les entitats que fomentin la integració social a través de programes compartits amb entitats socials.

De forma semestral s'edita la revista *Ateneus* que publica reportatges i entrevistes amb experts i ofereix una visió global de l'actualitat associativa.

Els projectes creats per la Federació responen a les necessitat de les entitats i als objectius de la Federació. El cas del «Tots hi tenim lloc!» té com a objectiu ajudar a persones en risc d'exclusió i integrar-los a la societat a través de les activitats que es realitzen als ateneus.

Participant-hi es dona la possibilitat a una persona amb inquietuds de formar part d'un col·lectiu i de participar en una activitat d'una secció subvencionant-li la quota d'entrada i de l'activitat.

LA FEDERACIÓ DEL FUTUR

Fins ara hem parlat de la missió de la Federació però, quina és la visió que hauria de tenir en el futur? Durant aquest 2013 s'ha començat a treballar en el que serà el futur Pla Estratègic de la FAC que marcarà els objectius i directrius de la Federació fins al 2020.

Els pilars bàsics continuaran sent els mateixos: oferir serveis, donar representativitat, defensar els interessos del moviment i aconseguir reconeixement per la tasca de les entitats. El que caldrà definir són les accions i projectes que es desenvoluparan en aquests anys.

Tal i com definia Salvador Casals, president actual, la Federació és un vehicle més que mai necessari per ajudar als ateneus a fer el procés de transició per adaptar-se als nous temps. «Volem seguir sent una part important de l'associacionisme i la cultura del segle XXI sense perdre el bagatge i l'experiència que els ateneus tenen al darrere»

L'exposició «Catalunya, terra d'Ateneus» recorre des de fa un any el territori de manera itinerant, i això ha permès donar visibilitat al moviment arreu de Catalunya. S'ha pogut veure a Barcelona, Arenys de Munt, Caldes de Montbui, Gadesa, Sant Boi de Llobregat, Vilafranca i Figueres.

Aquest projecte encarna els valors que promou la Federació: treball en xarxa, interrelació entre ateneus, visualització del moviment i aporta reconeixement social.

2014: EL LLIBRE DELS ATENEUS

Un dels reptes de la Federació per aquest 2013 era preparar i escriure el llibre sobre els ateneus on es recollís la història, els valors i la importància del moviment ateneístic. Un document imprescindible per entendre la trajectòria i el paper que han jugat aquestes entitats en forjar l'actual societat civil catalana.

Voleu ser mecenes del llibre?

El llibre, que tindrà un cost de 20€, es podrà adquirir de manera anticipada a través del web de la FAC amb un 25% de descompte. Totes aquelles persones o entitats que el comprin abans del dia 5 de gener, apareixeran a l'apartat d'agraïments del llibre.

PREMIS ARLEQUÍ 2012

La **Federació de Grups de Teatre Amateur** ha guardonat enguany a la Federació d'Ateneus amb el **Premi Arlequí** a l'entitat per haver generat «nous canals per a l'explotació de les produccions amateurs» amb la iniciativa **Espai A**, una programació estable d'espectacles escènics no professionals arreu de Catalunya, utilitzant els espais dels ateneus.

L'actriu Montserrat Carulla ha estat guardonada per la seva trajectòria i per ser «una de les grans dames de l'escena catalana i és també coneguda per la seva participació en programes de televisió i en múltiples pel·lícules». El Grup Escènic Navàs i la Federació de Teatre Amateur de la Comunitat Valenciana, també van resultar premiats.

1714:
COMMEMOREM
EL TRICENTENARI

Coincidint amb la celebració del **Tricentenari** dels fets del 1714, la Federació ha organitzat una sèrie de conferències que podran acollir els ateneus federats. La conferència anirà encaminada a explicar la història d'aquests 300 anys des del punt de vista de l'organització de la societat civil per poder introduir el naixement dels ateneus i del moviment ateneístic i el que ha representat en els darrers 200 anys de la seva fundació.

La xerrada anirà complementada amb una visita guiada a Barcelona per conèixer els espais que van quedar marcats per la lluita del 1714: el nou Centre Cultural del Born i alguns ateneus de la ciutat Comtal. Aquesta sortida es planificarà en una data diferent a la de la conferència.

Si esteu interessats en acollir la conferència o a realitzar la ruta poseu-vos en contacte amb la Federació d'Ateneus.

EL «TOTS HI TENIM LLOC!» CONTINUA

L'any 2012 es posava en marxa el projecte de cohesió i integració social «Tots hi tenim lloc!». Aquesta iniciativa ofereix les activitats socioculturals dels ateneus a persones que es troben en risc d'exclusió social amb l'objectiu d'acostar-los i integrar-los a la societat.

Les entitats federades poden participar-hi, oferint places perquè una persona en risc d'exclusió social pugui realitzar alguna activitat a l'ateneu o bé fent arribar trimestralment a la FAC les places que actualment ja es bequen des de l'ateneu.

Durant el 2013, un total de 13 entitats han participat oferint 64 places.

El projecte continuarà durant el 2014.

L'ONCE EDITA UN CUPÓ COMMEMORATIU DELS 30 ANYS DE LA FAC

El dijous dia 13 de novembre l'ONCE va sortejar un cupó amb la imatge de la FAC editat en motiu del seu 30 aniversari. Aquesta acció és fruit d'un conveni de col·laboració signat entre la FAC i l'ONCE que també estableix que totes les entitats federades accedissin a un assessorament gratuït en matèria d'adaptació d'espais per persones invicients.

Durant l'acte de presentació del cupó, Xavier Grau, delegat territorial de l'ONCE, va destacar la importància de l'edició del cupó per donar a conèixer a tot l'Estat la trajectòria de la FAC i la seva tasca en pro de l'associacionisme cultural. **«Des de l'ONCE donem suport al territori i amb aquesta col·laboració arribem als ateneus i a la gent del nostre país que són els qui fan possible la nostra tasca de repartir il·lusió».** Grau va destacar també que **«el moviment ateneístic és un fet molt singular en una Catalunya molt rica en cultura i associacions».**

Salvador Casals, en nom de la Federació d'Ateneus va agrair a l'ONCE la seva bona voluntat i ajuda per donar visibilitat al moviment ateneístic no només a Catalunya sinó a tot l'Estat. Casals va aprofitar l'ocasió per felicitar l'ONCE pel seu 75è aniversari i la seva tasca.

ESPAI A: EN MARXA LA TERCERA TEMPORADA

La tercera temporada de la Xarxa d'Arts Escèniques Amateurs començarà la programació de teatre, cant, dansa i música durant el mes de febrer de 2014. Fins al març està previst que es puguin veure més de cinquanta representacions en 16 teatres d'ateneus i entitats socio-culturals catalanes.

L'objectiu de l'Espai A és el de crear una programació estable d'arts escèniques amateurs arreu de Catalunya i acostar al públic en general produccions de qualitat i augmentar l'ús dels espais escènics dels ateneus i oferir nous canals per a l'explotació de les produccions amateurs.

La Federació d'Ateneus és l'encarregada de coordinar aquesta xarxa amb el suport de la Direcció General de Cultura Popular, Associacionisme i Acció Culturals del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya i amb la col·laboració de Moviment Coral Català, Federació de Grups Amateurs de Teatre de Catalunya, Federació Catalana de Societats Musicals i Agrupament d'Esbarts Dansaires.

ALT EMPORDÀ: Associació Cultural i Esportiva Jonquerenc · Casino Menestral Figuerenc · Patronat de la Catequística de Figueres · Societat Coral Erato de Figueres · Societat L'Amistat de Cadaqués · **ALT PENEDEès:** Associació Casal Torrellenc de Torrelles de Foix · Ateneu Agrícola de Lavern · Ateneu Agrícola de Sant Sadurní d'Anoia · Ateneu Ordalenc · Casal Societat La Principal de Vilafranca del Penedès · Casino Unió Comercial de Vilafranca del Penedès · Centre Agrícola de Sant Pau d'Ordal · Centre Cultural i Recreatiu d'Olesa de Bonesvalls · Centre Cultural i Recreatiu La Parra d'Avinyonet del Penedès · Societat Coral i d'Esbarjo La Margaridoia de Santa Margarida i els Monjos · Societat Cultural Hortonenca de Sant Llorenç d'Hortons · Societat Cultural i Recreativa El Centre de Sant Martí Sarroca · Societat Cultural La Munienca de Castellví de la Marca · Societat La Torre Les Gunyoles de les Gunyoles d'Avinyonet · **ANOIA:** Associació Cultural Recreativa Unió Calafina · Associació de Veïns de Sant Jaume Sesoliveres · Ateneu Cultural i Recreatiu de Santa Margarida de Montbui · Ateneu Igualadí de la Classe Obrera · Casal Català d'Hostalets de Pierola · Societat Foment de Piera · Societat Recreativa Unió Begudenca de la Beguda Alta · L'Alzinar Societat Recreativa i Cultural de Masquefa · **BAGES:** Associació Cultural Recreativa de Fals · Ateneu Català de Sallent · Casal Familiar Recreatiu de Manresa · **BAIX CAMP:** Ateneu Cultural Josep Taverna d'Alforja · Centre d'Amics de Reus · Centre de Lectura de Reus · Germandat de Sant Isidre i Santa Llúcia de Reus · **BAIX EMPORDÀ:** Centre Fraternal de Palafrugell · Centre L'Avenir Fanalenc de Platja d'Aro · **BAIX LLOBREGAT:** Amics d'El Prat de Llobregat · Ateneu de Sant Just Desvern · Ateneu Familiar de Sant Vicenç dels Horts · Ateneu Familiar de Sant Boi de Llobregat · Ateneu Santfeliuenc de Sant Feliu de Llobregat · Ateneu Torrellenc de Torrelles de Llobregat · Ateneu Unió de Santa Coloma de Cervelló · Colònia Güell · Centre Catòlic de Sant Vicenç dels Horts · Centre Cultural de Sant Esteve Sesrovires · Centre Cultural i Recreatiu El Progrés de Martorell · Foment Cultural i Artístic de Molins de Rei · Foment Cultural i Artístic de Sant Joan d'Espí · Joventut Catòlica de Molins de Rei · L'Avenç Centre Cultural d'Esplugues de Llobregat · Patronat Cultural i Recreatiu de Cornellà de Llobregat · Patronat de la Passió d'Esparreguera · Societat Aliança Palmarenca de la Palma de Cervelló · Societat Coral Diadema Corberenc de Corbera de Llobregat · Societat Coral La Unió de Cornellà de Llobregat · Societat Cultural La Vicentina de Sant Vicenç dels Horts · Societat El Casino de Sant Andreu de la Barca · Societat Recreativa de Santa Coloma de Cervelló · Societat Sant Telm de Corbera de Llobregat · **BAIX PENEDEès:** El Centre de Llorenç del Penedès · La Lira Vendrellenca · Societat Cultural i Recreativa Bisbalenca de la Bisbal del Penedès · Societat Cultural i Recreativa El Casal de Bellvei · Societat Cultural i Recreativa La Cumprativa de Llorenç del Penedès · Societat Cultural i Recreativa de Sant Jaume dels Domenys · **BARCELONÈS:** Agrupació Congrés de Barcelona · Agrupació Cultural Folklorica Barcelona · Associació per a la Difusió del Folklore de Barcelona · Ateneu Adrianenc de Sant Adrià del Besòs · Ateneu Barcelonès · Ateneu Cultural Catalònia de l'Hospitalet de Llobregat · Ateneu de Cultura Popular de l'Hospitalet de Llobregat · La Farinera Ateneu del Clot de Barcelona · Ateneu Enciclopèdic Popular de Barcelona · Ateneu Hortenc de Barcelona · Casal Catòlic de Sant Andreu de Barcelona · Casino del Centre de l'Hospitalet de Llobregat · Casino L'Aliança del Poblenou de Barcelona · Centre Catòlic de l'Hospitalet de Llobregat · Centre Cultural Els Catalanistes de Barcelona · Centre Cultural Sant Vicenç de Sarrià de Barcelona · Centre Moral i Cultural del Poblenou de Barcelona · Centre Moral i Instructiu de Gràcia de Barcelona · Centre Sant Pere Apòstol de Barcelona · Cercle Catòlic de Gràcia de Barcelona · Círcol Catòlic de Badalona · Cor de Marina de Badalona · Foment Hortenc de Barcelona · Foment Martinenc de Barcelona · Lluïsos de Gràcia de Barcelona · Lluïsos d'Horta de Barcelona · Orfeó Martinenc de Barcelona · Reial Cercle Artístic de Barcelona · Societat Coral l'Espiga de les Corts de Barcelona · Societat Cultural L'Oliva de Badalona · **CONCA DE BARBERÀ:** Casal Montblanquí de Montblanc · **GARRAF:** Casino Prado Suburense de Sitges · Els Xulius · Centre Social Ribetà de Sant Pere de Ribes · Círcol Catòlic de Vilanova i la Geltrú · La Unió Vilanovina de Vilanova i la Geltrú · Societat Cultural i Recreativa L'Aliança de Cubelles · Societat Recreativa El Retiro de Sitges · **GARRIGUES:** Ateneu Popular Garriguenc de les Borges Blanques · **GARROTXA:** Centre Cultural Els Catòlics d'Olot · Centre Cultural de les Preses · Orfeó Popular Olotí · **GIRONÈS:** Ateneu de la Vall de Llénena de Cartellà · Casino Llagosterenc de Llagostera · Grup Excursionista i Esportiu Gironí (GEIEG) · **LA SEGARRA:** Ateneu Cultural de Guissona · **LA SELVA:** Casa del Poble de Blanes · Cercle Bredenc · Club Marina Casinet de Lloret de Mar · **MARESME:** Associació Cultural Centre l'Amistat de Premià de Mar · Associació Cultural Plataforma Odeon de Canet de Mar · Ateneu Arenyenc d'Arenys de Mar · Ateneu Vilassanès de Vilassar de Mar · Casino del Masnou · Centre Catòlic de Mataró · Centre Cultural i Recreatiu de Pineda de Mar · Centre Catòlic de Mataró · Centre Moral d'Arenys de Munt · Foment Mataroní de Mataró · La Concòrdia de Cabriels · La Massa Centre de Cultura Vilassarenc de Vilassar de Dalt · Societat Cultural i Recreativa La Barretina Vermella de Malgrat de Mar · Societat Cultural Sant Jaume de Premià de Dalt · **MONTSIÀ:** Centre Obrer de la Sènia · **OSONA:** Casino de Vic · **PALLARS JUSSÀ:** Associació de Cultura Comú de Particulars de la Poble de Segur · Casal Cultural de Tremp · **PLA D'URGELL:** Associació Cultural Ateneu Golmesenc de Gelmés · Ateneu Popular Plana d'Urgell de Mollerussa · Centre Cultural i d'Esbarjo d'Ivars d'Urgell · **PRIORAT:** Ateneu Bisbalenc de la Bisbal de Falset · Guiametans per l'Ateneu dels Guiamets · Societat Unió Recreativa de Cabacés · **RIBERA D'EBRE:** La Unió Social de Flix · Societat Cultural i Recreativa L'Obrera de Móra d'Ebre · **RIPOLLÈS:** Cercle Campdevanolenç · **SEGRIA:** Ateneu Popular de Ponent de Lleida · Cercle de Belles Arts de Lleida · Orfeó Lleidatà · Sícoris Club de Lleida · **TARRAGONÈS:** Ateneu de Tarragona · **TERRA ALTA:** Societat Unió Gandesana, de Gandesa · **URGELL:** Ateneu Popular de la Fuliola · Societat l'Ateneu de Tàrrrega · **VALLÈS OCCIDENTAL:** Amics de les Arts i Joventuts Musicals de Terrassa · Associació Benèfic-Instructiva. ABI de Montcada i Reixac · Ateneu Terrassenc de Terrassa · Ateneu Santcugatenc de Sant Cugat del Vallès · Casal Cultural i Recreatiu de Castellbisbal · Casal de Sant Pere de Terrassa · Centre Cultural El Social de Terrassa · Societat Coral La Unió Santcugatena de Sant Cugat del Vallès · Societat Cultural i Recreativa La Unió de Mas Rampinyo de Montcada i Reixac · **VALLÈS ORIENTAL:** Ateneu L'Aliança de Lliçà d'Amunt · Casal Cultural Codinenc de Sant Feliu de Codines · Casino de Caldes de Caldes de Montbui · Centre Democràtic i Progressista de Caldes de Montbui

30 anys!